НУБіП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

УДК 81'25:001:63

Погоджено	**Допускається до захисту**
Декан гуманітарно-педагогічного факультету,	Завідувач кафедри іноземної філології і перекладу,
кандидат філософських наук, доцент	доктор педагогічних наук, професор
_____ Савицька І.М.	_____ Амеліна С.М.
«__» _____ 2023 р.	«__» _____ 2023 р.

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему: **«Політичні неологізми в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі»**

Спеціальність **035 «Філологія»**
Спеціалізація **035.041 – германські мови та літератури (переклад включно)**
Магістерська програма **Англійська мова та друга іноземна**

Виконала _____ **Лук`янчук І.О.**

Керівник магістерської роботи _____ **Яременко Н.В.** к.п. наук , доцент

КИЇВ – 2023

НУБіП України

Форма № Н-9.012

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ
Освітньо-кваліфікаційний рівень **«Магістр»**
Спеціальність **035 «Філологія»**
Магістерська програма **Англійська мова та друга іноземна**
Спеціалізація **035.041 – германські мови та літератури (переклад включно)**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
іноземної філології і перекладу,
доктор педагогічних наук, професор
_____ Амеліна С.М.
«__» _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ
ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Студентка **Лук`янчук Іванна Олександрівна**

1. Тема магістерської роботи: **«Політичні неологізми в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі»**

Керівник магістерської роботи: **Яременко Н.В.** к.п. наук , доцент
затверджені наказом від «__» ____2023 р. № ____

2. Термін подання студентом магістерської роботи: «__» листопада 2023 р.

3. Вихідні дані до магістерської роботи: загальна теорія усного і письмового перекладу, англійсько-український словник, словник політичних термінів, наукова література про мову і переклад.

4. Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. На основі аналізу наукових праць уточнити сутність поняття «політичні неологізми».

2. Схарактеризувати основні поняття про неологізми у медійному дискурсі

3. Обгрунтувати розуміння термінології неологізмів

4. Узагальнення стратегій відтворення англійських неологізмів у перекладі на українську мову.

5. Перелік графічного матеріалу: *презентація до доповіді*

6. Дата видачі завдання «5» жовтня 2022 р.

НУБіП України

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назви етапів виконання магістерської роботи	Строк виконання етапів магістерської роботи	Примітка
1.	Уточнення сутності поняття «політичні неологізми»	10.10. 2022 р.	
2.	Характеристика основних понять медійного дискурсу	23.12. 2022 р.	
3.	Обґрунтування розуміння термінології неологізмів	15.03. 2023 р.	
4.	Узагальнення стратегій відтворення англійських неологізмів у перекладі на українську мову	09.04. 2023 р.	
5.	Підготовка тез, доповіді та участь у науково-практичній конференції	жовтень-грудень 2023 р.	
6.	Підготовка магістерської роботи до захисту	до 27.11. 20223 р.	

Керівник: доктор педагогічних наук, професор _____ **Яременко Н.В**

Завдання прийняла «5» жовтня 2022 року _____ **Лук`янчук І.О.**

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України

Зміст

Вступ

Розділ 1. Теоретичні аспекти дослідження політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі

1.1. Поняття політичних неологізмів

1.2. Медійний дискурс і його характеристики

1.3. Проблема відтворенняння неологізмів при перекладі текстів

Висновки до розділу 1

Розділ 2. Аналіз політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі

2.1. Неологізми в англійськомовному медійному дискурсі

2.2. Лексико-семантичні та граматичні особливості неологізмів англійської мови

Висновки до розділу 2

Розділ 3. Особливості перекладу політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі

3.1. Особливості перекладу сучасних англійських неологізмів українською мовою

3.2. Стратегії відтворення в українському перекладі політичних неологізмів медійного дискурсу

Висновки до розділу 3

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

НУБіП України

НУБіП України

Вступ

Актуальність дослідження. Поповнення словникового запасу як англійської, так і будь-якої іншої мови – це постійний процес. Мова — найскладніше соціальне явище, яке є знаряддям людського спілкування. Стрімкий розвиток сучасного світу, політичні, соціальні та культурні зв'язки із зарубіжними країнами, вплив науково-технічного прогресу та значні зміни в соціально-економічному середовищі призводять до постійних змін у словниковому складі сучасної англійської мови. Слова, які більше не вживаються в мові, застарівають і, таким чином, зникають з активного словника. Водночас словниковий запас сучасної людини поповнюється за рахунок появи великої кількості нових слів і сполучень. Оновлення лексичного фонду мови може здійснюватися різними способами. Так, сьогодні поява запозичень стала звичним явищем. Крім того, поповнення лексичного складу відбувається за рахунок появи нових одиниць на основі рідної мови. Нові, так звані неологізми, виникають із загальновідомих одиниць різними засобами словотворення.

У теорії неології є багато проблемних питань, які потребують дослідження. Перш за все, це системний аналіз факторів, етапів, механізмів появи нових слів і значень з точки зору як екстралінгвістичної (соціолінгвістичної, функціонально-прагматичної) відповідності, так і власне мовної зумовленості продуктивних моделей, що панують у мові. Встановлено, що такі функціонально-стилістичні різновиди німецької мови, як стиль і мова засобів масової інформації (преси, телебачення, радіо), таких сфер суспільного життя, як реклама, політика, фінанси, ділове спілкування, техніка, мода, тощо. є «постачальниками» нової лексики в сучасну німецьку мову. Фахівці, які працюють у цій галузі лінгвістики, як ключові питання виділив узагальнення та систематизацію досліджень, побудову міждисциплінарних зв'язків (лінгвістичних і позамовних), особливо зі

словотвором, етимологією, семасіологією, лексикологією, стилістикою, соціологією, соціолінгвістикою та психолінгвістикою тощо. неології.

Актуальними наразі є такі напрями дослідження: проблема віднесення неологізму до неологізму (скільки довго має бути вживане слово, щоб воно було визнано неологізмом і внесено до словника); визначення зв'язку між оказіоналізмом, авторським вживанням лексичної одиниці та неологізмом; необхідність створення спеціальних словникових статей або позначок, що дозволяють позначати неологізми, оскільки існуюча система не враховує соціальної диференціації мови; нечіткість стилістичної характеристики неологізмів, що призводить до питання про віднесення до неологізмів сленгових одиниць, професіоналізмів, термінів тощо.

Поява нового слова також зумовлена прагматичними потребами. Відправник повідомлення вибирає з наявного лексичного матеріалу те, що найкраще відображає його думки та почуття. Якщо такого слова немає в лексиконі відправника, змінюється старе і створює нову лексичну одиницю.

Тому, незважаючи на інтенсивні дослідження сучасних лінгвістів у галузі неології (таких як Ю. Зацний, Н. Котелова, Р. Намітокова, Л. Папко, Т. Попова, Е. Розен, А. Янков, В.Гловка та ін.), багато питань залишаються відкритими й донині. У зв'язку з цим актуальним є аналіз політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі.

Оскільки слово, перш за все, виконує змістовну функцію, воно фіксує всі зміни, які існують у суспільстві, яким воно піддається. ЗМІ, Інтернет та політичний дискурс відображають події та явища, характерні для конкретного часу, тобто фіксують окремі символи епохи. Словесними засобами фіксації цих символів є словотвірні неологізми, що викликало інтерес до теми дослідження.

Багатьох вітчизняних і зарубіжних авторів цікавить проблема визначення поняття та сутності неологізмів, способу їх появи в мовленні. Дослідженню неологізмів у сфері політичного дискурсу присвячені праці О. Томілової, яка

виокремила основні концепти, на яких будуються політичні неологізми; І. Чернявська, у статті якої аналізуються неологізми в політичному дискурсі з використанням матеріалів газетних статей, надрукованих у Британії, аудіо/відеоматеріалів із теленовин, розкриваються особливості їх утворення та вживання, показується ефективність творення нових слів за допомогою прикріплення, словосполучення, конверсія і телескопізація; О. Федоренко, у статті якої досліджуються англійські політичні неологізми, пов'язані з політичними подіями в Україні, та їх словотворчі, семантичні, граматичні та прагматичні особливості тощо. У сфері інтернет-дискурсу та газетного дискурсу дослідження неологізмів не такі активні. Ми можемо побачити роботи Ю. Затний, Ж.Колойс та ін.. Загалом аналіз літератури свідчить про значний науковий інтерес до неологізмів англійської мови, а також про недостатню грунтовність досліджень у цьому напрямі, що ще раз підтверджує актуальність теми та важливість нових досліджень.

Політична сфера завжди відігравала особливу роль у суспільстві і мала великий вплив на людей, а також на словниковий склад мови. Політична комунікація є предметом лінгвістики з 20 століття. ЗМІ активно інформують нас про суспільно-політичні події в усьому світі, суспільство їх активно обговорює, тому в лексиці англійської мови з'являється велика кількість нових слів. Англійська мова швидко реагує на неологізми, змінюються значення слів, зникають і утворюються інші, і все це вимагає постійного вивчення та дослідження.

Актуальність теми дослідження виявляється в необхідності вивчення нової лексики для відображення змін, що відображаються в сучасних газетних та інтернет-дискурсах під впливом таких суспільно значущих факторів, як інформатизація, комп'ютеризація, глобалізація, а також під впливом політичних процесів.

Мета роботи: виконання теоретично-прикладного дослідження політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі.

Завдання дослідження:

- розглянути теоретичні аспекти дослідження політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі;

- здійснити аналіз політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі;

- визначити неологізми в англійськомовному медійному дискурсі;

- дослідити лексико-семантичні та граматичні особливості неологізмів англійської мови;

- навести особливості перекладу політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі.

Об'єкт дослідження: політичні неологізми.

Предмет дослідження: політичні неологізми в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі.

У роботі використані такі методи: теоретико-методологічний аналіз проблеми політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі, систематизація наукових літературних джерел, порівняння та узагальнення даних; емпіричні – спостереження та порівняння; інтерпретаційні – аналіз та узагальнення результатів.

Теоретична значущість дослідження: аналіз та узагальнення теоретичних аспектів проблеми дослідження політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі можуть використовуватись в подальшому для більш детального вивчення. Теоретична значущість дослідження полягає в тому, що воно складає певний внесок у теорію неології, зокрема містить нові відомості про політичні неологізми англійської мови, узагальнення щодо проблем, які вирішує неологія.

НУБіП України

Практична значущість дослідження: отримані результати можуть використовуватись педагогами, лінгвістами, студентами та у роботі для дослідження політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі. Основні висновки та практичні рекомендації роботи можуть бути застосовані в практиці для дослідження політичних неологізмів.

Інформаційні джерела дослідження: вітчизняні та закордонні видання з питань дослідження політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі, матеріали періодичного друку – статті, ЗМІ для дослідження тенденцій розвитку політичних неологізмів, Інтернет-джерела – книги стосовно інтерпретації політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі.

Структура роботи: складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України

Розділ 1. Теоретичні аспекти дослідження політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі

1.1. Поняття політичних неологізмів

Нині проблема інновацій порушується в багатьох лінгвістичних дослідженнях вітчизняних і зарубіжних вчених. Такий інтерес призводить до безпідставних зауважень про високу «неогенність» XXI століття, «неологічний бум» [53, с. 37], який зараз переживає кожна мова. Явище неологізації мови зумовлене розвитком суспільства, науково-технічним прогресом, винайденням нових предметів і явищ. Проте нова лексична одиниця з'являється в результаті боротьби двох процесів: тенденції збереження мови, а також її розвитку. Щоб правильно закріпити нові поняття, лексичний склад мови змушений диференціюватись і перебудовуватися[70, с. 35].

Неологізм часто є результатом усунення омонімії або появи нових асоціацій. В утворенні неологізмів найчастіше беруть участь внутрішньомовні стимули. Активізація вивчення інновацій зумовила появу особливого напряму теоретичних і прикладних досліджень, окремої лінгвістики – неології. В останні роки створено спеціальні центри вивчення неології, де вчені збирають і досліджують нові слова та їх значення, вивчають моделі їх утворення, здійснюють лексикографічну обробку тощо[37, с. 13].

Словниковий склад є найбільш мінливою і рухливою стороною мови, безпосередньо реагуючи на те, що відбувається у світі реалій, безпосередньо відображає наші уявлення про різноманітні явища позамовної діяльності. Відмінною рисою словника є його здатність нескінченно поповнюватися новими словами та новими значеннями, утвореними різними способами. Потреба називати нові предмети чи явища, які є результатом розвитку

суспільства, сприяє появі нових термінів. Як відомо, одним із джерел поповнення лексичного складу й утворення нових термінів є запозичення. Їх вивчення дає змогу зрозуміти складність мовних процесів, переплетення внутрішніх і зовнішніх явищ, вплив останніх на різні ланки мовної структури [8, с. 21].

С. І. Алаторцева відзначає, що слова, значення і сполучення в літературній мові N-го періоду часу можна визнати новими, що представляють собою як новоутворення цього періоду, так і зовнішні і внутрішні запозичення в ньому, а також слова і сполучення, знову стали актуальні в означений період [1, с. 16].

Як і О.С. Ахманова, неологізм - це слово або словосполучення, створене (що виникає) для позначення нового предмета (досі невідомого) або для вираження нового поняття; нове слово чи новий вислів, які не отримали громадянських прав у національній мові і тому сприймаються як належні до особливого, часто зниженого стилю висловлювання [5, с. 23].

Визначаючи нові одиниці, сучасна лінгвістика найчастіше вживає термін «інновація», яким позначають зміни та нововведення на всіх рівнях мовної системи. Розрізняють морфемні, словотвірні, лексичні, фразеологічні та граматичні новотвори [9, с. 14]. У своїй роботі ми зосередимося на лексичних інноваціях, які наразі є найпоширеніщими та найбільш цікавими для дослідження. Характерно, що в сучасних дослідженнях неолексики використовуються різні терміни на позначення, зокрема, новостворених слів, як-от: оказіональне слово», «лексичний новотвір» [9, с. 16].

Поява неологізмів прямо пропорційна розвитку науки. Жодна нова наука не існує без неологізмів. На Заході вже давно існує тенденція відмови від нових слів. Лінгвісти вважали, що неологізми є відхиленням від норм своєї мови. Наприклад, третій Новий міжнародний словник Вебстера тлумачить неологізм як «безглузде слово, придумане психотиками»; інші класичні праці лінгвістів «Мова Блумфілда» та «Семантика Лайонса» взагалі не визначають цей термін [53, с. 45].

Ален Рей, французький лексикограф, опублікував Essai de definition du concept de neologisme у 1975 році [53]. У цій праці він ретельно обґрунтував процеси неології, а також заклав теоретичну основу для подальших досліджень у цій галузі.Він вважає, що неологізм як мовне явище слід розглядати з різних аспектів: часового, географічного, комунікативного та соціального. Дослідник подає своє визначення терміну неологізм. За Реєм, неологізм — це «одиниця лексики, слово, словесний елемент або фраза, значення яких передбачає ефективне функціонування в конкретній моделі комунікації, і які не мали ні матеріальної форми, ні мовної форми на попередньому етапі. етап у розвитку словникового складу мови» [56, с. 33]. Лексичні новотвори характеризуються своєю неоднорідністю та складністю. Питання про те, які лексеми можна вважати новими, є одним із основних питань неології. О.А. Сербенська вважає що інновації «передбачають інновації, запозичення, а також включення і входження в мову, спричинені перерозподілом значень у мовних типах і жанрах, це також відродження слів і висловів минулих епох» [28, с.18].

Подібну думку щодо визначення поняття «новоутворення» наводить Ю.К. Волошин визначає нове лексичне утворення як «нове слово або словосполучення, створене на матеріалі рідної мови в повній відповідності з наявними в мові (рідше запозиченими) моделями словотворення, що позначає нове, раніше невідоме поняття, тему, галузь. науки, виду професії, нової професії тощо" [25, с. 8]. Таке визначення додатково тлумачить новоутворення та вказує на предмет номінації, який представлений терміном, який раніше не існував.

Найбільш ґрунтовно термін «неологізм», на наш погляд, сформулював І. Р. Гальперін. Неологізми — це всі нові словникові та мовні одиниці, що виникли в мові на даному етапі розвитку або позначають нові терміни, що виникли внаслідок розвитку науки і техніки, нових умов життя, соціально-політичних змін тощо. д ., або які виражаються новими словами, створеними з емоційно-стилістичною метою, вже існуючими поняттями [11, с. 17].

Словниковий склад мови – це найрухливіша її частина, яка найшвидше розвивається. Саме словниковий склад мови особливо чутливий до будь-яких змін в історії народу, який розмовляє цією мовою. В даний час розвивається особливий розділ мовознавства - неологія[45, с. 30].

За І. М. Кабанової, до завдань неології входять:

а) виявлення способів засвоєння нових слів і значень;

б) Аналіз факторів їх виникнення у співвідношенні з прагматичними потребами суспільства;

в) вивчення моделей утворення неологізмів та обмежень їх використання;

г) створення словників неологізмів із зазначенням прагматичних обмежень щодо їх використання в різних ситуаціях спілкування з урахуванням соціальної диференціації мови [25, с. 11].

Вирішуючи ці проблеми, лінгвісти намагаються відповісти на питання, з яких прагматичних потреб виникає нове слово, з яких фрагментів досвіду і чому саме вони вимагають лексичного закріплення, що потрібно змінити в досвіді діяльності людини, щоб потреба змінилася. , створити нове слово з'явитися, хто створює нове слово, як і за яких умов воно створюється, які лінгвістичні механізми творення нового слова, яка вихідна морфема, модель, лексичний фонд, як працює номінатив змінюється діяльність окремих механізмів, як слово включається в лексичну систему, який механізм адаптації нового слова [23]. Створення нового слова або значення зазвичай відбувається за відносно короткий час, як пише І. М. Кабанова.

У деяких випадках можна навіть цитувати автора, який поширив це слово. Неологізми можуть жити довго, але можуть мати й короткий вік [45, с. 13]. Той, хто створює нове слово, прагне до індивідуальності й оригінальності. Потім це слово проходить кілька етапів соціалізації та лексикалізації. Слово сприймають посередники (купці), які поширюють його в народі. Зазвичай це викладачі університетів, шкільні вчителі, репортери, представники ЗМІ. Слово зафіксовано в журнальній пресі.

Наступний етап соціалізації – прийняття слова широкими масами носіїв мови. Далі йде процес лексикалізації, а потім – набуття навичок адекватного вживання нового слова, тобто набуття носіями мови комунікативної та прагматичної компетенції [23]. Життя неологізмів залежить від того, наскільки вони перевірені суспільною практикою, наскільки сильна потреба в цьому слові для позначення відповідних понять і скільки «суперників» — синонімів — це слово має в словниковому складі мови. Багато неологізмів зникають з мови зовсім; Деякі літературні неологізми наведені в словниках англійської мови з іменем автора. Ті самі слова, народжені серед натовпу, часто взагалі не закріплюються і безслідно зникають [11, с. 41].

АТ. Під авторським лексичним новотвором Адах розуміє «мовленнєве утворення системного та несистемного характеру, що виникло в процесі індивідуального творчого акту внаслідок свідомого порушення автором мовної норми» [19, с. 6]. також вказує на те, що такі новотвори є «маргінальними лексичними одиницями, створеними переважно зі стилістичною метою і вперше засвідченими в письмових текстах художнього, наукового чи публіцистичного стилю; до того ж вони не зазначені в словниках народної мови відповідного періоду. Авторське новаторство характеризується ознаками нестандартності та новизни» [31, с. 36].

О. Стишов пропонує таке визначення цього явища: «Під авторською інновацією ми розуміємо будь-яку лексичну інновацію – суто структурну, структурно-семантичну чи суто семантичну» [29, с. 17].

Н.М. Вокальчук визначає індивідуально складений лексичний новотвір як «мовленнєве утворення, що виникло в процесі індивідуально-творчого акту внаслідок свідомого порушення автором мовної норми» [4, с. 12].

В енциклопедії «Українська мова» знаходимо таке визначення цього типу лексики: «Незвичайне, переважно експресивне слово, утворене на основі наявного в мові слова чи сполучення слів, іноді з порушенням законів словотвору. або мовна норма, яка існує лише в певному контексті, в якому

вона виникла» [32, с. 43]. Крім того, в енциклопедії розкриваються основні ознаки індивідуально складених неологізмів: вони зберігають свою новизну незалежно від фактичного часу створення, а неологізм може втрачати новизну шляхом переходу в активну або пасивну лексику; Індивідуально складеним неологізмам властива невідтворюваність і ненормативність, вони виникають переважно через морфологічні способи словотворення [32, с. 36]. До цих ознак можна додати, що вони створені за малопродуктивною або непродуктивною моделлю і не пов'язані із звичайним словником системними відношеннями [3, с. 54].

Дослідник Б. Томашевський висловив цікаву думку щодо визначення й оперування індивідуальними авторськими лексемами. «Неологізми — це слова, створені самим митцем, самим поетом, самим письменником не для загального вжитку, щоб увести їх у народну мову, ввести в неї. у загальновживаний словник, але так, щоб читач у процесі сприйняття художнього твору відчув, що перед ним народжується нове слово. Неологізм завжди слід сприймати як певний винахід конкретного митця, він унікальний. Як тільки вони починають це повторювати, долучаючи до загального словника, воно втрачає той стилістичний вплив, на який розраховував художник. Художник спирається на неологізм як на слово, що виникає перед очима читача і виключно для цього контексту» [43, с. 27].

Головною особливістю авторських новотворів є те, що вони належать не мові, а мові. Вони в більшості випадків вторинні по відношенню до слів, від яких утворені.

Є дев'ять відмінних рис, «які відрізняють оказіональне слово від канонічного:

1) приналежність до мовлення,

2) креативність (невідтворюваність),

3) словотвірна деривація,

4) нерегулярність,

5) функціональна доступність,

НУБіП України

6) виразність,

7) номінативна факультативність,

8) синхронно-діахронна дифузія,

9) індивідуальна приналежність» [27, с. 32].

Іншою відмінною рисою таких лексем, визнаною всіма лінгвістами, є їх контекстна або ситуативна приналежність. Більшість авторських неологізмів, які з'явилися в мові, там і залишилися, не проникаючи в унормовану мовну систему. Тому оккавалізми характеризуються ще й тим, що вони завжди індивідуальні і за відсутності конкретного контексту їх точне значення неможливе. Щоб визначити, ми їх можемо сприймати лише як слова з можливими значеннями. Але незважаючи на це, окціоналізми завжди експресивні навіть поза контекстом, що є їх «наскрізною рисою» [58, с. 34]. Виникнення індивідуально складених неологізмів зазвичай зумовлюється конкретною ситуацією або обставинами. Ці слова не мають на меті бути загальновживаними.

Однією з головних причин виникнення індивідуально-авторських лексичних новотворів є пошук автором найбільш досконалої форми для вираження своїх настроїв, думок і почуттів; потреба в емоційно забарвлених словах проти стандартизованої лексики; прагнення до поетизації й оновлення мови; намагається уникати шаблонних, стереотипних виразів. Слово чи словосполучення, створені для позначення нового явища дійсності, називають неологізмом.

Неологізми – це спосіб розсунути традиційні межі словотворення. Вони показують, якою мірою певна мова може відображати динамічний розвиток свого суспільства. Отже, розвиток словотвірної системи мови, формування нових моделей словотвору, зміна існуючих, а також інші чинники зумовлюють розвиток мови. Незважаючи на нагальну потребу введення нових понять, які створюють нові лексичні одиниці, теорія неології в англійській мові ще не стала окремою галуззю лексикології.

НУБіП України

Проте найбільший у світі темп зростання неологізмів спостерігається в англійській мові. Цей показник досягає 800 нових слів на рік. Тому лінгвісти змушені не лише фіксувати ці лексеми, а й досліджувати їх [3, с. 13].

Неологізм, що з'являється в мові, проходить кілька етапів соціалізації та лексикалізації.Нова лексична одиниця зазвичай починає своє існування в середовищі діячів науки і культури, викладачів, викладачів, працівників ЗМІ. Пізніше це зафіксовано в друкованих виданнях.

Наступним етапом соціалізації є сприйняття нового слова носіями мови.Тільки після проходження цих етапів неологізм починає проходити процес лексикалізації – набуття навичок, необхідних для правильного вживання неологізму у своїй мові, залежно від контекст. Потрібен тривалий час, щоб нові слова закріпилися в словниках і ще більше, щоб вони почали активно вживатися [51, с. 8]. Наприклад, кілька років тому термін «електронний вірус» був незрозумілим і безглуздим. Нині це так само зрозуміло і природно, як звичайні фрази на зразок «червоний автобус» чи «англійський сніданок». Тому на сьогодні немає єдиного визначення поняття «неологізм». Більшість лінгвістів під цим терміном розуміють форму мовлення, що виникає в процесі індивідуального творчого акту шляхом свідомого порушення автором мовної норми.

Тож можна сказати, що неологізм – це насамперед нове поняття, мовна інновація, яка включає всі зміни неологізму на всіх мовних рівнях і граматичну особливість. Неологізми можуть з’являтися щодня, але більшість із них просто зникає. Ти довго не живеш.Як тільки неологізм стає стабільним і загальновживаним, він перестає бути неологізмом, тому вони недовговічні.

1.2. Медійний дискурс і його характеристики

Поняття дискурсу є міждисциплінарним, оскільки воно входить до категорійного понятійного апарату деяких наук: комп’ютерної лінгвістики, культурології, лінгвістики, логіки, медіалінгвістики, політології, психології,

соціології, теорії та практики перекладу, філософії, юриспруденції тощо. З цього приводу вчених немає одностайної думки щодо їх трактування. С. Міллс дотримувався думки, що всі поняття теорії культури та літературознавства не мають стільки наукових тлумачень, як термін «дискурс» [52, с. 17].

Термін «дискурс» (від фр. discours – промова, розмова про щось) вперше вжив американський лінгвіст, засновник ідеї, у значенні, дуже близькому до сучасної теорії дискурсу Г. З. Зеллінг у своїй статті «дискурс» 1952 року. аналіз». Велику увагу у своїй роботі він приділяв вивченню мовленнєвих одиниць довжиною понад одне речення з урахуванням соціальної ситуації, в якій вони знаходяться. Таким чином вчений ввів у науковий обіг термін «дискурс-аналіз» для позначення «методу дослідження руху інформації в суспільстві» (дистрибуційний аналіз) [18, с. 12].

Пізніше терміни «дискурс» і «текст» стали синонімами в наукових дослідженнях. Терміни на кшталт «лінгвістика тексту», «linguistica del texto» були повними еквівалентами «diskurs». Проте вже наприкінці 1970-х – на початку 1980-х рр. XX ст.століття спостерігалося повне відокремлення згаданих термінів [53, с. 27]. Одним із перших таке розрізнення запропонував Е. Бенвеніст: дискурс — це мовлення, що належить виключно автору (мовцеві). Ю. Хабермас описав дискурс як тип мовної комунікації, що полягає в раціональному та критичному розгляді норм, цінностей і правил суспільного життя [15, с. 11]. У «Лінгвістичному енциклопедичному словнику» читаємо таке визначення: «зв'язний текст у поєднанні з екстралінгвістичними – прагматичними, психологічними, соціокультурними та багатьма іншими факторами; текст, що розглядається в контексті подій; Мова розглядається як цілеспрямований соціальний акт, як компонент, який безпосередньо бере участь у взаємодії людей і механізмах їхньої свідомості (когнітивних процесів)» [33, с. 36].

Відомий дослідник Т. ван Дейк виділяє 5 значень терміна «дискурс»:

1) дискурс – це словесний або письмовий мовний продукт комунікативного акту;

2) дискурс – це жанр (політичний дискурс, науковий дискурс, рекламний дискурс тощо) [47, с. 28];

3) дискурс – це конкретна розмова, що відбувається за конкретних умов і характеризується ситуацією;

4) дискурс – вид розмови, що не залежить від конкретних комунікативних актів;

5) дискурс – це певне узагальнене уявлення про ту чи іншу культуру, середовище, історичний період [15, с. 23].

На думку Н. Д. Арутюнової, дискурс — це «зв'язний текст, поєднаний із позамовними, соціокультурними, прагматичними, психологічними факторами; Мова як цілеспрямоване соціальне явище, дія як компонент взаємодії між людьми та механізмами їхньої свідомості; це текст з точки зору подій, тобто мова, занурена в життя» [5, с. 57].

Німецький філософ і соціолог Ю. Габермас називає дискурсом особливий вид комунікації, що здійснюється «далеко» від соціальної реальності, традицій, комунікативних компонентів тощо, у якому відбувається критичний розгляд та обґрунтування поглядів суб'єктів. Велике значення має спілкування [67, с. 13].

М. Стаббс наголошує на таких ключових рисах дискурсу:

- З формальної точки зору дискурс - це мовна одиниця, обсяг якої перевищує речення;

- З точки зору змісту, дискурс реалізується через використання мови в соціальному контексті;

- З точки зору організації, дискурс характеризується діалогом [25, с. 19].

Д. Шифрін запропонував три підходи до тлумачення «дискурсу»:

- Дискурс складається з двох або більше пов'язаних за змістом речень (формально орієнтована лінгвістика);

– дискурс – будь-який прояв мови (функціональне визначення);

- Дискурс – це вираження, певна взаємодія форми та функції [34, с. 57].

П. Серіо, представник французької школи дискурсивного аналізу, зазначає, що термін «дискурс» можна використовувати в таких значеннях:

- еквівалент терміну «мова», тобто будь-яке конкретне висловлювання;

- одиниця, більша за речення, у широкому розумінні – висловлювання;

- вплив висловлювання на адресата з урахуванням ситуації висловлювання (тобто адресанта, адресата, часу та місця комунікативної взаємодії);

- розмова як основний спосіб вираження;

- мова з позиції оратора, на відміну від розповіді, яка відбувається без явного втручання суб'єкта висловлювання;

- використання в мові мовленнєвих одиниць різного рівня, їх актуалізація в мові;

- система обмежень, що накладаються на необмежену кількість форм вираження стосовно певної соціальної чи ідеологічної позиції (адміністративний дискурс, політичний дискурс тощо);

- теоретична конструкція для вивчення умов продукування тексту [59, с. 10].

На думку К. С. Серажима, дискурс – це соціолінгвістичний феномен, який є невід'ємною частиною сучасного комунікативного середовища. На їхню думку, він (дискурс) «детермінований (прямо чи опосередковано) його соціокультурними, політичними, прагматико-ситуативними, психологічними та іншими (конститутивними чи фоновими) чинниками» [49, с. 59].

Медійний дискурс бере свій початок у 1990-х роках.Століття після того, як термін «медіатекст» був введений в англомовне наукове середовище. Перші наукові дослідження цього явища проводилися з соціолінгвістичної точки зору. Проте під впливом багатьох (соціальних, національних, політичних, економічних, технічних, культурних тощо) факторів у сучасній лінгвістиці медіадискурс став особливим багатоаспектним явищем. Активні процеси переформатування суспільних відносин, переосмислення ролі

масової комунікації, тощо в 21 столітті призводять до розвитку різноманітних концепцій і теорій, спрямованих на створення всебічного опису згаданого явища.

Медійний дискурс є складною міждисциплінарною галуззю дослідження. Аналізувати його означає описувати політичні, мовні, соціальні, педагогічні, інформаційні, культурні, соціальні, комунікативні та багато інших аспектів залежно від мети, завдання та сфери дії розглядуваного типу дискурсу.

Відомий дослідник дискурсу Т. ван Дейк розглядає медіадискурс як один із рівноправних жанрів дискурсу – наукового дискурсу, релігійного дискурсу, військового дискурсу тощо [66, с. 38].

Основна відмінність названих типів дискурсу полягає в області застосування, в ситуації, в якій відбувається комунікативна взаємодія між адресантом і адресантом. Кандидат філософських наук Є. О. Кожем'якін трактує медіадискурс як тематично спрямовану, соціокультурно зумовлену мовленнєво-пізнавальну діяльність людини [30, с. 16].

На його думку, принциповою відмінністю зазначеного типу дискурсу є не лише створення певних знань, оцінка предметів та їх образів у результаті когнітивно-мовної діяльності, а й створення уявлень про способи передачі знань. . Іншими словами, центральною темою медійного дискурсу є не стільки економічні процеси в державі, скільки способи їх опису та передачі знань про них [34, с. 19].

ЕО'Кіф визначає медіа-дискурс як «публічну, вироблену, зареєстровану форму взаємодії, що відбувається через мовні платформи» [70, с. 41].

М. Р. Желтухіна називає медіадискурс текстом масової комунікації, що відображає механізми свідомості учасників комунікативних взаємодій. Цей текст може бути вербальним/невербальним, усним/писемним, але він завжди буде пов'язаний із екстралінгвальними чинниками та складатиме єдину сутність [23, с. 34]. Дослідниця виділила такі характерні особливості медіадискурсу:

- публічність (орієнтованість на адресата, відкритість);

НУБіП України

- повнота інформації;
- полемічне спрямування (формування особливого протиріччя); - групова кореляція (спільна думка всієї групи);
- чільне місце в геокультурній частині світу;
- постановка та масова спрямованість [19, с. 30].

«Медіадискурс – це ансамбль процесів і продуктів мовленнєвої діяльності у сфері масової комунікації в усьому багатстві та складності їх взаємодії», – висловлює думку Т. Г. Добросклонська [18, с. 52]. Вона також зазначає, що цей тип дискурсу є когнітивно-прагматичним середовищем, яке включає такі екстралінгвістичні чинники: особливості генерації повідомлення, спосіб кодування та декодування інформації, політико-ідеологічний та соціально-історичний контекст [17, с. 51] .

Д.Ю. Сизонов запропонував таке визначення медіадискурсу: «Медіадискурс — глобальна універсальна категорія сучасного комунікаційно-інформаційного дискурсу, яка виступає певним фоном і в якій відображаються актуальні настрої суспільства в різних сферах діяльності — політиці, економіці, ін. культури тощо, а також динамічні інноваційні процеси, такі як лексичні інновації, семантичні словотвори, «реанімовані» архаїзми, перифрази, ключові слова, запозичення з інших мов» [48, с. 39].

Філолог О. С. Кубряков вважає це поняття певною реальністю, створеною засобами масової комунікації, які виробляють, поширюють і зберігають інформацію суспільного значення [32, с. 15].

Цікавою є інтерпретація медіадискурсу, запропонована Анненковою І.В. Вона наголошує на риторичному характері цього типу дискурсу та зазначає, що він «обслуговує комунікативно-соціальні та комунікативно-політичні потреби людей, за якими стоїть діалогічність спілкування, участь адресата та адресата» [2, с. 42].

У нашому дослідженні ми приєднуємося до точки зору І. Г. Мірошниченко, яка визначає медіадискурс як «соціально зумовлене мовне явище (функціональним середовищем якого є медіапростір),

спрямоване на обмін соціально значущою інформацією; специфічне когнітивно-прагматичне середовище, яке продукує та транслює на широку аудиторію інформативні, ідеологічні та оцінні смисли» [37, с. 43].

У сучасній лінгвістиці досі не створено загальноприйнятої типології медіадискурсу. Проте ми розглянемо окремі класифікації, запропоновані дослідниками дискурсології. Сьогодні найпоширенішою є класифікація за типами каналів передачі інформації або носіїв. До них належать:

- телевізійний дискурс;
- дискурс преси чи друкованих ЗМІ;
- Інтернет-дискурс, що охоплює всі електронні форми медіа-комунікації;
- Радіодискурс [55, с. 44].

Варто зазначити, що для кожного з перерахованих вище типів характерна низка власних схем (стильових, композиційних, репрезентативних тощо).За формою текстів, що містяться в даному дискурсі:

- письмовий медіа-дискурс (друкований дискурс (газета, журнал), радіодискурс, телевізійний дискурс, інтерактивний дискурс (Інтернет));
- усний медіадискурс (діалог, інтерв'ю, монолог, полілог, пряма мова тощо).

Цікавою є думка Холоднова А.В., який запропонував виділяти в межах медіадискурсу ті, що є самостійним типом дискурсу та мають свою дослідницьку специфіку. Свою ідею він обґрунтовує тим, що певні історично сформовані поля необхідно ідентифікувати через практики медійного дискурсу. До них належать, наприклад:

- медичний медіадискурс;
- політичний медіадискурс;
- педагогічний медіадискурс;
- економічний медіадискурс тощо [12, с. 6].

Не залишився осторонь цієї теми і Кожем'якін С.О. В основу його класифікації покладено жанрово-функціональну характеристику медіапростору. Відповідно до цього він виділяє такі групи:

1) аналітичний, інформаційний, публіцистичний дискурси;

2) репрезентативний, ідеологічний та ідентифікаційний дискурси;

3) реклама, новини та рекламні дискурси [30, с. 17].

У праці «Основи теорії дискурсу» М.Л.Макаров вважає за необхідне навести класифікацію за ступенем офіційності спілкування. Він виділяє наступне:

– невимушений, фамільярний;

– неформальний, нейтральний;

- офіційні, напівофіційні [34, с. 27].

Взявши за основу ідею, запропоновану М. Л. Макаровим, мовознавець А. М. Приходько, використовуючи той же принцип, виділяє:

– чоловічий, жіночий;

- авторитарний, егалітарний;

– конфліктна, кооперативна;

- тоталітарний, демократичний;

- офіційний, карнавальний [42, с. 35].

Дещо схожа типологія В.І.Карасика. У дослідженні «Мовний ключ» автор запропонував виділяти такі типи дискурсів за тональністю спілкування:

– гіпотетичний;

- агресивний;

– маніпулятивний;

- гумористичний;

- ідеологічний;

- інформаційні та багато інших [26, с. 35].

Тому розглянуті класифікації медіадискурсу є подібними. Усі вони суттєво впливають на етапи та рівні мовленнєвого акту: засоби впливу та вираження, написання, композицію, сприйняття повідомлення та тональність спілкування. Все це надає спілкуванню його характерні риси.

Питання структури медійного дискурсу сьогодні залишається цілком відкритим. Інша група вчених пропонувала розглядати структуру цього типу

НУБіП України

дискурсу як процес і власне як результат діяльності мовця. Виходячи з цього висновку, дослідники пропонують виділяти в дискурсі такі рівні мовної особистості:

- лінгвокогнітивний;
- медійна спрямованість;
- мотивуюча.

Мовно-когнітивний рівень виражається у світогляді, який розділений на ментальні структури різного ступеня узагальнення (концепти, фрейми та бінарні протилежності) [39, с. 31].Другий рівень базується на різних способах доступу суспільства до навколишнього середовища та власного сприйняття. Сприйняття в цьому контексті — це творчий процес розуміння того, як люди спрямовують свою увагу на щось, вивчають навколишні об'єкти, вибирають із різноманіття інформацію, яка їх цікавить. [2, с. 16]. Потреби мовця належать до третього - мотиваційного - рівня. Вони визначають розвиток людини та її мовну поведінку, окреслюють структуру текстів тощо [28, с. 37].

Медіадискурс є соціальним явищем і тому виконує ряд функцій, які відрізняють цей тип дискурсу від інших і надають йому відмінних мовних і прагматичних особливостей.

На думку Є.О.Кожем'якіна, до функцій медіадискурсу слід віднести:

- комунікативний;
- цінний;
- когнітивний;
- конструктивний.

Комунікативна функція: дискурс є одним із засобів впливу, переконання, мотивації та інформування один одного. Функція значення: дозволяє оцінити достовірність і ставлення (позитивне/негативне) до його фактів. У рамках цієї функції дослідником запропоновано дві антонімічні пари критеріїв: добре/погано, прийнятно/неприйнятно. Когнітивна функція: за допомогою дискурсів комунікатори можуть описувати та пояснювати інформацію, передавати знання про той чи інший предмет, вони можуть робити

передбачення та прогнозувати [30, с. 47]. Конструктивна функція: учасники комунікативних взаємодій «формують образи бажаного або необхідного в майбутньому, проектують майбутній стан, формують норми його побудови» [29, с. 27].

Дослідницька група наголошує на таких функціях медіадискурсу:

- регулювання (вплив на аудиторію; контроль і управління громадською думкою);
- інтегративна (об'єднання суспільства шляхом подолання національних протиріч, релігійних суперечок тощо; консолідація нації);
- інформаційний (донесення інформації до аудиторії про значні події);
- переконливі (маніпулювання суспільною свідомістю);
- культурні (збагачення, збереження культури і традицій народу; поширення естетичних цінностей);
- гедоністичний (споживчі розваги) [55, с. 43].

Як бачимо, медійний дискурс виконує багато важливих функцій у сусільстві, спрямованих на маніпулювання свідомістю та об'єднання людей.

1.3. Проблема відтворенняння неологізмів при перекладі текстів

Сучасна англійська мова розвивається, оновлюється і не стоїть на місці. Усе, що виникає в мовному відношенні в наш час, — нові поняття, умови існування, галузі знань — потребує відповідних змін, які можуть відображати як навколишню дійсність, так і внутрішнє бачення мовця. Бо саме лексичний склад є тим компонентом мови, який постійно змінюється та оновлюється. Це підкреслюється новими комунікативними та пізнавальними вимогами до мовців. У результаті з'являється багато нових слів – неологізмів, які можна визначити як лексичні еквіваленти до змінених комунікативних умов [45, с. 19].

Економічні, політичні, соціальні зміни та стрімкий розвиток науки і техніки в 21 столітті регулярно активізують появу нових термінів, а також

нових текстів або перетлумачень старих визначень. Неологізми досліджували мовознавці: Д. Е. Розенталь, І. М. Кабанова, І. П. Сушков. Окремими питаннями неологізмів займалися мовознавці, зокрема Л. М. Омельченко, А. А. Харківська, І. І. Мурко, І. Р. Гальперін та ін. Крім того, неологізми спеціально виділені в англійській мові М.О.Шутовою, І.В.Арнольдом і Ю.В. Розвивав А. Зацний. Дослідники В. Л. Заботкін, С. І. Алаторцев і Г. Б. Антрушин вивчали особливості англійського словоформу.

Переклад не може стати точним аналогом оригіналу, тому головним завданням перекладача є створення тексту, максимально наближеного до оригіналу за структурним, смисловим та асоціативним навантаженням. Для перекладу будь-якого тексту (в тому числі й художнього) необхідно використовувати перекладацькі трансформації. Щоб аналіз був більш якісним і повним, ми вирішили скористатися класифікацією способів перекладу авторських неологізмів В. Карабана, яка включає:

1) словникові відповідники або пошук за еквівалент;

2) вибір іншого респондента;

3) транскодування (транскрипція, транслітерація, змішане транскодування, адаптивне транскодування);

4) стеження;

5) контекстуальна заміна (семантична диференціація, конкретизація, узагальнення значення, антонімічний переклад);

6) смисловий розвиток;

7) антонімічний переклад (заперечення, позитивізація, вилучення двох негативних семантичних компонентів, наявних у реченні),

8) описовий переклад [5, с. 24]

Проблема перекладу неологізмів складна, остаточне рішення в будь-який момент приймає перекладач, але набір інструментів для виконання цього завдання традиційний – це також такі способи перекладу, як підбір еквівалента, трансформація перекладу як прямого перекладу, тобто

переклад здійснюється формальним і лексико-семантичним способами перекладу.

До формальних прийомів належать калькування, транскрипція, транслітерація, до лексико-семантичних — описовий і приблизний переклад. Розглянемо докладніше кожен із перерахованих способів перекладу[28, с. 37].

І. Еквівалентний переклад. При перекладі однослівних неологізмів зазвичай добирається відповідник. Значення цих нових слів є термінологічним, тобто не залежить від контексту, тому їх переклад не становить особливих труднощів для перекладача. Цей метод перекладу використовується, коли є відповідність у словнику.

ІІ Прямий трансфер. При цьому способі перекладу символи беруться з оригінального тексту; метод, який більше, ніж інші, пов'язаний з культурою мови оригіналу. Використовується при перекладі різних назв за допомогою літер латинського алфавіту. Тому відбувається графічна трансплантація, яка дає змогу уникнути проблем із передачею літер, яких немає в українському алфавіті[7, с. 23].

ІІІ. Трансформаційний переклад. При перекладі неологізмів найчастіше використовують цей переклад: лексичні та лексико-граматичні трансформації. Використовують такі перекладацькі трансформації, як лексичні (транскрипція, транслітерація, адаптивне транскодування, повне та часткове відстеження), складні лексико-граматичні (описовий і приблизний переклад).

Давайте розглянемо кожне з використаних перетворень.

1. Транскрипція. Найчастіше цей спосіб перекладу використовується для запозичення слів. Такі об'єкти називаються мовою країни, в якій вони були винайдені і стають міжнародними, тобто входять в багато мов світу майже без змін[8, с. 31].

2. Транслітерація. У ході дослідження було виявлено чимало випадків перекладу неологізмів з англійської мови шляхом транслітерації, тобто. Х.

Передача графічного складу слова символами українського алфавіту. Як і у випадку з транскрипцією, цей прийом перекладу використовується для запозичення слів.

3. Адаптивне перекодування. За допомогою такої трансформації відбувається адаптація англомовної лексичної одиниці до україномовного середовища. Значно економнішими є численні неологізми, які передаються в українську мову шляхом транскрипції, транслітерації та адаптивного транскодування, наприклад, описовий переклад, а також тому цій трансформації перекладу надають перевагу при перекладі простих нових слів, оскільки вони беруться Фактор громіздкості/легкості є одним із теоретичних – вони є основою словотворення[45, с. 36].

4. Повне та часткове відстеження. Калькування передбачає наявність взаємних міжмовних відповідностей між елементарними лексичними одиницями, використаними як матеріал для відтворення внутрішньої форми нового слова. За допомогою цієї трансформації українською мовою передаються неологізми, які є складними словами, сполученнями слів чи абревіатурами, а також транскрипціями скорочень[12, с. 34].

Калькування – один із найпоширеніших способів перекладу нових англійських слів українською мовою. Передаються переважно складні слова, словосполучення та скорочення. Цій трансформації надають перевагу, коли йдеться про якнайточніше передачу значення неологізмів.

5. Описовий переклад використовується для передачі значення неологізмів, які в англійській мові мають метафоричну форму або містять слова, що не мають відповідників в українській мові[10, с. 23].

6. Орієнтовний переклад.Цей спосіб полягає у використанні українських слів, які означають щось схоже та подібні за функціями, хоча й не є абсолютно тотожними.

Усі нові слова передаються з еквівалентним трансформаційним перекладом і прямою передачею. Трансформаційний переклад використовується частіше за інші для перекладу неологізмів з англійської на

українську, що, на нашу думку, пов'язано з тим, що англійська є переважно аналітичною мовою, а українська – синтетичною.

З цього можна зробити висновок, що нові одномовні одиниці найчастіше перекладаються українською мовою відповідниками, які обирає перекладач залежно від контексту їх вживання. Часто калькуванням передаються багатокореневі складні слова. Транскрипція, транслітерація та адаптивне транскодування зазвичай використовуються для запозичення елементів, які переважно мають термінологічне значення[33, с. 24].

Основними способами перекладу фраз-неологізмів є послівний (покомпонентний) переклад словосполучення (іноді з використанням перестановки окремих компонентів), тобто зворотний переклад.

В англійській мові широко використовуються абревіатури неологізмів, для стислості і стислості їх необхідно розшифровувати, щоб уникнути омонімічних тлумачень[45, с. 25].

Оскільки англійська та українська мови належать до різних структурних типів (перший – переважно аналітичний, де зв'язок між самостійними словами в реченні опосередковується не зміною закінчень, а за допомогою порядку слів і службових частин мови), другий – флективний, тобто відношення між словами опосередковуються завдяки словоформам), це викликає ряд труднощів при перекладі неологізмів. Під час аналізу та перекладу нових слів виявлено ряд лексичних особливостей, серед яких велика кількість термінів, різний обсяг значення оригінальних і перекладених одиниць і використання іншомовних реалій. Тому на кожній проблемі перекладу варто зупинитися докладніше.

1. Проблеми, пов'язані з перекладом нових термінів у зв'язку зі швидким розвитком передових технологій. Це в першу чергу сфера телекомунікацій та інформаційних технологій. У ході дослідження виявлено багато термінів, серед яких є всі види термінів: загальнонаукові, міжгалузеві та вузькоспеціальні. Для їх адекватного перекладу засобами української мови насамперед необхідно визначити їх тип, структурний тип, а також вивчити

семантику. За структурою нові терміни поділяються на три види: прості терміни, складені терміни, термінологічні сполучення та скорочені терміни[65, с. 32].

- Однокомпонентні терміни. Терміни такого роду часто не важко передати, оскільки вони складаються з одного слова.

- Словосполучення складаються з кількох компонентів. У наведену групу входять терміни, що мають форму абревіатури.

Найбільші труднощі при перекладі викликають багатокомпонентні терміни.Проблеми, пов’язані з перекладом неологічних термінів українською мовою, можна вирішити за допомогою таких трансформацій, як транскодування (транскрипція, транслітерація та адаптивне транскодування), трекінговий та описовий переклад, прямий переклад (терміни-абревіатури та терміни-абревіатури) [34, с. 43].

2. Проблеми, пов'язані з перекладом нових слів, що мають неоднаковий обсяг значення. Значні труднощі при перекладі неологізму становлять слова, які в міру розвитку мови набувають додаткових значень. Такі слова виділяються в окрему групу, що викликає труднощі при перекладі. До цієї лексики входять слова, які також утворюють лексичне оточення понять і описують нові процеси та явища.

Діапазон значень досліджуваних неологізмів, які виникають в англійській мові та передаються українською, не збігається в обох мовах. Способами подолання цих труднощів є еквівалентний і трансформаційний переклад (транслітерація, адаптивне транскодування, описовий і приблизний переклад) [66, с. 23].

3. Проблеми, пов’язані з відтворенням неологізмів, які ще не мають відповідників в українській мові. До них можна віднести деякі іншомовні реалії, що увійшли в англійську як іншомовні запозичення.

Іншомовні запозичення містять два різних набори лексичних одиниць, включаючи слова та стійкі словосполучення, які є локально позначеними аналогами інших лексичних одиниць, що виражають ті самі поняття.

НУБіП України

Висновки до розділу 1

Уніфікованого визначення терміну «неологізм» сьогодні немає. Більшість лінгвістів розуміє під ним форму мовлення, що виникає в процесі індивідуального творчого акту шляхом свідомого порушення автором мовної норми. Зокрема, новостворені слова позначаються різними термінами, як-от Б. «лексична інновація», «індивідуально-авторська інновація», «авторський неологізм», «неолексема», «невимушене мислення», «невимушене слово», «лексичне нововведення». У рамках нашого дослідження всі ці терміни використовувалися як синоніми для позначення нових, незафіксованих слів, які існують у межах того чи іншого лексикону.

Багато лінгвістів протягом багатьох років цікавляться теорією дискурсу, але досі не існує широко прийнятого, усталеного підходу до тлумачення та класифікації дискурсів. Кожен лінгвіст пропонує визначення терміну «дискурс», виходячи з одного з різних аспектів дослідження: дискурс як комунікативна взаємодія, як усталена система, як текст, як комунікативний процес тощо. Проте слід зазначити, що всі розглянуті підходи до визначення дискурсу не суперечать. Тому в нашій роботі ми розглядаємо дискурс як складний і багатогранний феномен; конкретна комунікативна подія, викликана взаємозалежністю між адресатом і адресантом і передбачена мовленнєвою поведінкою учасників комунікативного акту.Для розмежування того чи іншого дискурсу дослідники пропонують різні критерії та чинники: спосіб комунікації, комунікаційне середовище, канал комунікації, сфера діяльності людини тощо. Усі зазначені класифікації є взаємодоповнювальними та потребують уточнення та узагальнення.

У науковому обігу запропоновано багато тлумачень поняття медіадискурс. Проаналізувавши підходи науковців, у нашому дослідженні медіадискурс є соціально зумовленим мовним феноменом, метою якого є обмін інформацією суспільного значення. Медіадискурс складається з мовно-

когнітивного, медіаорієнтованого та мотиваційного компонентів. Медіадискурс виконує комунікативну, ціннісно-орієнтаційну, пізнавальну, конструктивну та гедоністичну функції. Основна ознака медіадискурсу – відкритість. На сьогодні відомо чимало класифікацій медіадискурсу, які відрізняються за критеріями та компонентами. Проте не можна сказати, що розглянуті класифікації повною мірою відповідають вимогам сучасного мовознавства.

Переклад не може стати точним аналогом оригіналу, тому головним завданням перекладача є створення тексту, максимально наближеного до оригіналу за структурним, смисловим та асоціативним навантаженням. Для перекладу будь-якого тексту (в тому числі художнього) необхідно використовувати перекладацькі трансформації: словникові відповідники або пошук еквівалента; вибір іншого респондента; транскодування (транскрипція, транслітерація, змішане транскодування, адаптивне транскодування); стеження; контекстуальна заміна (семантична диференціація, конкретизація, узагальнення значення, антонімічний переклад); смисловий розвиток; антонімічний переклад (заперечення, позитивізація, вилучення двох заперечних семантичних компонентів, наявних у реченні), описовий переклад.

Нові одиниці виражають окремі цілісні поняття, мають різний ступінь розкладання значення і за своєю лексико-семантичною організацією загалом стійкіші від вільних словосполучень загальнолітературної мови.Їх можна віднести до числа лексичних словосполучень, характерною особливістю яких є те, що місце одного з компонентів посідає не будь-яке слово відповідного розряду, а лише деякі, що утворюють певну семантичну групу. Кожен із способів перекладу неологізмів має свої особливості. Головною умовою подолання труднощів при перекладі неологізмів є детальний аналіз описуваного явища та його переклад словами, які вже усталені в мові перекладу. Проблема полягає в описі нових процесів або новітнього обладнання. Необхідно ретельно порівнювати всі випадки використання

нових пристроїв, щоб із загального змісту отримати чітку картину описаних проблем. Труднощі, пов'язані з перекладом неологізмів українською мовою, можна подолати за допомогою еквівалентного та трансформаційного перекладу, а також прямого перекладу слова з англійської на українську.

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України

НУБіП України

Розділ 2. Аналіз політичних неологізмів в англійськомовному медійному дискурсі

2.1. Неологізми в англійськомовному медійному дискурсі

Термінологічна система політичної галузі англійської мови – це складна, чітко структурована, розгалужена система правових понять, яка постійно збагачується новими термінологічними одиницями, а усталений понятійний апарат якої поглиблюється та вдосконалюється.

Стилістична диференціація концептуальної системи політичної галузі зумовлена широким діапазоном її застосування: законодавство, правосуддя, нотаріат, діловодство, юридична наука та освіта, правова інформація, правова журналістика [11, с. 37].

Порівняно з іншими термінологічними системами англійська політична термінологія характеризується «набагато більшою різноманітністю спеціалізованих сфер застосування». Різноманітність жанрів є наслідком різноманіття джерел і розвитку англосаксонської правової системи, до якої передусім належать правові системи Сполучених Штатів Америки та Великої Британії» [34, с. 16]. Актуальною проблемою для науковців залишається питання функціонування англійської політичної термінології в залежності від особливостей тексту. Унікальність англійської політичної термінології полягає в її активному використанні в неспеціальній мові, приклади чого можна знайти в сучасних поширених текстах ЗМІ.

Лексика англомовної політичної термінології має історичне коріння. І навіть сьогодні вона продовжує розвиватися і постійно відчуває на собі вплив суспільного розвитку утворюючи неологізми. Питання еволюції англійських термінів, що вживаються в політичному дискурсі, багато в чому специфічне; розглядається в цій роботі вперше. Основні процеси в сучасному глобальному соціальному медіапросторі призводять до інтеграції термінів з англомовної політичної термінології в інші мовні системи. Такий стан

зумовлений суспільними процесами, міжсуспільними відносинами, економічним партнерством держав. Коріння процесу інтеграції політичної термінології в мову різних дисциплін сягає середньовіччя, коли почали розвиватися правові та економічні відносини між окремими соціальними групами [3, с. 56]. Розглянемо діахронічну проблему генетичних правових транспозицій.

Аналізуючи фактичний матеріал, ми дійшли висновку, що правові поняття політичного дискурсу слід розрізняти за походженням їх основ. Це терміни рідні слова (1 група); мають латинську (2 група) і французьку (3 група) основи.

До групи 1 відносяться такі терміни: settlor, deed, sale, share, strike тощо (4% від загальної кількості записаних слів).

2 група – alienation, acceleration ,contract, premium, license та інші (найбільша - 82% термінів).

Група 3 містить: abatement, abandon, allotment, sabotage тощо (14% усіх юридичних термінів). У той же час ми зафіксували подвійне запозичення більшості латинських термінів, які увійшли в англійську мову через давньофранцузьку мову. Схематично все це можна зобразити так:

Аналіз текстів цієї тематичної групи показав, що трансформація та передача понять у багатомовних текстах є закономірним явищем, яке є наслідком успадкування лексики кількох поколінь. Водночас поєднання старої та оновлення нової лексики здійснюють вчені, політики, юристи, економісти та інші фахівці, які безпосередньо займаються цією діяльністю [32, с. 9].

Сучасні ЗМІ значно поповнилися неологізмами як позитивного, так і негативного змісту, а також похідними словами, утвореними від запозичених основ для позначення нових реалій, зокрема в політичному дискурсі. Публіцистичний текст із такими неологізмами сприймається певними колами та групами реципієнтів і справляє на реципієнта швидку й емоційну дію, наприклад:

НУБіП України

«Marketers know them and love them as Generation Y or the Echo Boom, a cohort that is more than 50 percent larger than the 45 million strong Generation X» - «Маркетологи знають їх і люблять як покоління Y або Echo Boom, когорту, яка більш ніж на 50 відсотків перевищує 45-мільйонне покоління X» [75].

Обраний неологізм має яскраво виражену семантику «молодого покоління», яке порівнюється з поколінням людей старшого покоління «покоління Y», яке автор тексту образно називає «луною», що надає його номінації більшої змістовності.

Функціональний підхід до вивчення неологізмів дав змогу простежити вживання лексичних одиниць у різних ситуаціях спілкування та функції, які вони забезпечують, а саме:

номінатив - поява нового номінативу з новою структурою і значенням, що позначає нове поняття або вже в:

(A beat sweetener (source greaser) isn't unethical, but it's a lousy marketing strategy) – Підсолоджувач не є неетичним, але це погана маркетингова стратегія [71];

Словотвір - утворення нових слів шляхом прикріплення, словотворення, конверсії, телескопування:

(Recent figures suggest that up to 1/3 of millennials may never be able to own their own home and have no other option aside from renting property their entire lives - Останні дані свідчать про те, що до 1/3 мілленіалів, можливо, ніколи не зможуть мати власний дім і не матимуть іншого виходу, окрім оренди нерухомості все своє життя) [75];

емоційний – внесення стилістичного забарвлення за допомогою афіксів, зміни конотативної семантики та функціональної сфери:

(After gazumping and gazundering, the property market has identified a new danger for would-be homeowners: gazanging – Після газемпінгу та газундінгу ринок нерухомості виявив нову небезпеку для потенційних власників житла: газінгінг) [71].

До позитивних моментів активного використання неологізмів у текстах ЗМІ можна віднести те, що нові слова мають більшу семантичну ємність порівняно з аналогічними відповідниками, які вже існують у мові, крім того, вони відіграють у тексті особливу стилістичну роль, яка в приклад для перегляду:

The White House press secretary, Kayleigh McEnany, apparently lived up to her internet-anointed nickname, KayLIE - Прес-секретар Білого дому Кейлі МакЕнані, мабуть, виправдовувала свій псевдонім КейЛІ, помазаний в Інтернеті.

Аналіз висловлювань політиків дав змогу дослідити специфіку політичної культури та політичної свідомості конкретного суспільства, наприклад: *Don't be a Mitthead? You change your political views too rapidly - Ви занадто швидко змінюєте свої політичні погляди* [71].

За допомогою політичних неологізмів автори політичних статей намагаються надати кожному слову певного звучання для точнішого найменування політичних питань.

Let the ConservatardsDefeat Themselves. Let's organize a Conservagedonfor them - Нехай консерватори перемогли себе. Давайте організуємо для них консервацію [71],

політична реальність і загальні тенденції розвитку політичної спільноти:

She set out more details of her negotiating hopes in her key speech on Brexit, Frexit, Grexit. What will be with Nexit?- Вона виклала більш подробиці своїх переговорних сподівань у своїй ключовій промові про Brexit, Frexit, Grexit. Що буде з Nexit?

У політичному дискурсі існує цілий ряд неологізмів, які мають соціальне звучання та виражають певну оцінку дійсності:

No money? A Nillionairer? Here is a list of countries by the number of nillionairers - Немає грошей? Nillioner? Ось список країн за кількістю мільйонерів [75].

НУБіП України

НУБіП України

Автори політичних текстів завжди намагаються досягти своєї мети – зробити повідомлення зрозумілим для адресата:

Mr Cameron said the June 23 poll was a "once in a lifetime" vote on Britain's EU membership and that the British public would not tolerate the idea of a "neverendum": repeated votes on the same subject - Пан Кемерон сказав, що опитування 23 червня було голосуванням «один раз у житті» щодо членства Великобританії в ЄС і що британська громадськість не терпить ідеї «неверендуму»: повторних голосувань на ту саму тему. [71].

Більшість неологізмів політичного дискурсу, які зустрічаються в газетних друкованих виданнях, належать до класу лексичних неологізмів, що виникають морфологічними засобами, зокрема суфіксацією:

-istnon-unionist,

-domofficialdom,

-janUSian,

-izedollarize,

-ismAnglospherism.

Стрімко зростає кількість запозичених неологізмів, які вже пройшли всі етапи соціалізації, лексикалізації та зберегли своє початкове значення, і це спостерігається в англомовному політичному дискурсі, створюються лексико-семантичні варіанти: *novichok poisoning, zioncrats, covidivorcer (отруєння новичком, сіонократи, ковідворк)* та ін.

З точки зору слототворчого потенціалу переважають індивідуальні автонеологізми з відносно низькою частотністю вживання та негативними конотаціями.

За обсягом політичні неологізми здебільшого використовуються для позначення суспільно значущих понять, а саме політики, влади та глобальних проблем сучасності. За семантичними ознаками виокремлено такі лексико-семантичні групи політичних неологізмів [7, с. 23]:

- за назвами країн і територій: *the Eurosphere*;
- нових політичних партій та об'єднань: *Bipartisan policy centre*;.

НУБіП України

- люди – учасники політичної комунікації (політики, глави держав, *political prankster-at-large, a historical footnoter-to-be*), зокрема через приналежність або приналежність до певної політичної сили: *Trumpian, Trumpist, Conservatards*;
- за функціями, які вони викону-ють у політичній комунікації: *EurObserv'ER, Eurosceptic, Brexit moaners (doomsters)*;
- національною ознакою: *White Supremacists, Cablinasian*;
- характерними ознаками зовніш-ності або поведінки: *news grazers, Covidiots, Tergiversator*;
- належністю до політичних партій чи угрупувань: *Coalition backbenchers*;
- за назвами політич-них процесів та явищ: *re-establishing "political normalcy", theWestfailure system*; *the BIE (Black Identity Extremism) movement.*

Тематична рубрика для репортажів про політичні та економічні події (politics and economics) активно поповнює лексичний склад англійської мови новими одиницями наступних підкатегорій:

Позначення особи з певними політичними поглядами чи політичним статусом: особа, що представляє політичну групу. Особливо неологізм *Eurocrat (European + bureaucrat)*, позначає представника ЄС, який приймає закони бюрократичного характеру, як правило, на користь громадян ЄС. Певна частина неолексиконів цієї підкатегорії складається з нейтральних імен «посадовців» без додаткових конотативних відтінків значення, як-от *ex-MP або ex-first lady*[69].

Відданість певним політичним поглядам, ідеалам окремих політичних діячів або групи діячів (партії). Існує тенденція називати ідеологічні терміни на честь політичних представників, які їх пропагують. За цим принципом утворилися неологізми *Blairism* – політична ідеологія колишнього лідера Лейбористської партії та прем'єр-міністра Великобританії Тоні Блера. Показово, що ця лексема не має стійкої конотації, яка б передбачала

безумовну прихильність, на відміну від іншої – путінізму, яка позначає політичну ідеологію російського диктатора і має яскраве негативне забарвлення.

Цікаво що *Bushism,* описує на денотативному рівні дивні слова, фрази, варіанти вимови, семантичні та мовні помилки колишнього президента США Джорджа Буша, які він вимовляв під час своїх публічних виступів. Важливим зауваженням для лексем цієї підгрупи є те, що їх значення залежить від особистості політика та ставлення до нього в суспільстві.

Назви організацій і різних політичних груп, переважно у формі абревіатур або акронімів. Лексеми цієї підкатегорії мають лише денотативне значення, оскільки це офіційна назва організації, яку представляє у своїй діяльності, зокрема ЄС, НАТО, СОТ, МВФ тощо.

Прізвище особи відповідно до статусу зайнятості. Зокрема:

jobseeker – особа у пошуках роботи,

e-lancer – фрілансер, який виконує роботу в електронному форматі,

wantrepreneur – людина, яка мріє стати підприємцем і відкрити бізнес, але нічого для цього не робить. Показово, що перші два неологізми є лексично нейтральними, а третій містить конотативний елемент критики та іронії в емоційному сенсі[70].

Тематична рубрика, присвячена питанням правопорядку *(Law and Order),* демонструє дещо менший спектр неологізації, зокрема:

Термінологічна номінація в юридичному дискурсі. Наприклад, неологізм *e-government* швидко став офіційним в американському законодавстві, щоб позначити практику використання технологічних комунікаційних пристроїв, таких як комп'ютери та Інтернет, для надання державних послуг громадянам та іншим. Лексема *legal tech* можна зустріти у різних варіаціях *(legaltech, Legal Tech, LegalTech)* і позначає напрямок діяльності, що спеціалізується на наданні послуг інформаційних технологій для професійної юридичної практики.

НУБіП України

охорона навколишнього середовища *(Ecology)* Як семантико-тематичний параметр неолексики, відіграє досить активну роль у процесах неологізації англійської мови.

Термінологічне найменування людей, подій, явищ, пов'язаних з природоохоронною діяльністю. Особливо неологізм *ecotage* – Екотероризм стосується руйнівних або обструктивних дій, спрямованих на оприлюднення або переслідування людей, які, як вважають, завдають шкоди навколишньому середовищу;

ecocide – Екоцид означає пошкодження або руйнування природного середовища внаслідок діяльності людини (забруднення, військові дії тощо);

eco-bling – зелені пристрої та технології, які не зберігають або не виробляють багато енергії відносно їх вартості;

ecovore – Тренд в екології, який фокусується на виборі гастрономічних рекомендацій відповідно до екологічних умов конкретного місця/часу [73].

Спостерігається тенденція до збільшення неологічних одиниць у тематичній рубриці, пов'язаних із соціальними обмеженнями та захистом *(Social Restrictions and Protection)*:

Визначення явищ і заходів щодо захисту прав людини та відповідних вимог, приклад:

fish-in – протест проти обмеження території вилову риби американськими індіанцями;

stay-in – пікетування;

apply-in – вимога рівних можливостей при найманні на роботу

2.2. Лексико-семантичні та граматичні особливості неологізмів англійської мови

Ми досліджували статті американських мейнстрімових ЗМІ на політичні теми, щоб виявити неологізми. Після цього було проведено їх аналіз із семантичної та граматичної точок зору. Лексико-семантичний та

НУБіП України

морфологічний аналіз сучасних англійських неологізмів у політичному дискурсі виявив, що за морфологічними класами серед досліджуваних одиниць можна виділити такі лексико-семантичні групи:

1. Іменникові неологізми:

а) Назви політичних партій і структур: Трампізм – це політична система, що склалася в Америці після приходу до влади Дональда Трампа [39]. Цей неологізм утворився від слова за допомогою додатка *Trump* і суфікса – *ism*, який позначає систему поглядів і переконань.

Наприклад:

What the "Obamagon" lacks in ability, they make up for with optimism - Те, чого не вистачає «Обамагону» у здібностях, вони компенсують оптимізмом [73].

Неологізм утворюється від слова Обама та елемента слова Пентагон шляхом їх з'єднання.

Bipartisan policy centre.

The Bipartisan Policy Center has been in the arena for more than a decade, fighting for progress on issues that matter to American families [71].

Двопартійний політичний центр працює на арені більше десяти років, борючись за прогрес у питаннях, які мають значення для американських сімей

б) назви людей за їх політичними поглядами: *Europhile* – Шанувальники Європи та європейської культури [39]. Неологізм виник із поєднання слів Europa і Philie, що з грецької перекладається як «те, що любить».

Наприклад: *Philip May: Tory activist, City insider . . . and Europhile? Theresa May's husband presented motion to party on 'building up' European Community - Філіп Мей: активіст Торі, міський інсайдер. . . а євроФіл? Чоловік Терези Мей представив партії ініціативу щодо «розбудови» Європейського співтовариства* [70].

У цій групі можна виокремити такі різновиди номінацій особи:

– номінації осіб за національною ознакою: *White Supremacists, Cablinasian*;

– номінації осіб за приналежністю або прихильністю до певної політичної сили: *Trumpist, Trumpian, Conservatards*.

– номінації осіб за характерними ознаками зовнішності або поведінки: *news grazers, Covidiots, Tergiversator*;

– номінації осіб за функціями, які вони виконують у полі- тичній комунікації: *EurObserv'ER, Eurosceptic, Brexit moaners (doomsters)*.

– номінації конкретних політичних діячів: *political prankster-at-large, a historical footnoter-to-be*.

– Сукупні позначення політичних сил чи політичних груп: *Coalition backbenchers*.

Although he did not name them, Marles appeared to be referring to Coalition backbenchers including George Christensen, who has accused China of "economic infiltration of our nation" and of committing a "bastard act" by taking trade actions against Australia - *Незважаючи на те, що він не назвав їх імен, Марлз, схоже, мав на увазі прихильників коаліції, включаючи Джорджа Крістенсена, який звинуватив Китай в «економічному проникненні в нашу країну» і в скоєнні «негідного вчинку», вдавшись до торговельних заходів проти Австралії [71]*.

в) Назви політичних почуттів і переконань: Trumpamania – почуття патріотизму, викликане Дональдом Трампом [39]. Цей неологізм утворився шляхом поєднання слів trump і mania, що з грецької перекладається як «ентузіазм, пристрасть до чогось».

"There are outlets aplenty, and these things sort of play their way through that," said Lee M. Miringoff..."And in this case it was all Trumpamania" - *«Існує багато торгових точок, і ці речі як би грають свій шлях через це, — сказав Лі М. Міріngофф... «І в цьому випадку все це була Трампманія»* [77].

Trumpaganda – риторика, що вводить в оману [39]. Неологізм утворений за допомогою словоскладання від слів Trump і propaganda.

Прізвище американського президента Трампа призвело до появи численних неологізмів, наприклад: *trumpescent (Trump+scent)* означає щось дороге, але з відсутністю смаку, *Trumper, trumpescite та trumpeteer* часто позначають при- хильників Трампа та його політичної діяльності:

«He's not a Republican, he's a Trumper»- «Він не республіканець, він Трамп», а неологізм *trumpertained* використовується для позначення задоволення або насиченості (іноді з негативним підтекстом).

г) назви політичних процесів: *Brexit* – неологізм, що сформувався за допомогою словоскладання зі слів Britain та exit та перекладається як «вихід Великобританії з Євросоюзу».

Brexit, as it is known, has jeopardized London's status as banker to the planet - Brexit, як відомо, поставив під загрозу статус Лондона як банкіра планети [56]. Спосіб творення цього слова складений.

Останнім часом слово «Brexit», яке можна почути в усіх європейських і світових політичних новинах, не сходить зі шпальт британських газет. Цей неологізм виник в результаті злиття двох англійських основ *«Britain» та «exit»*, що призвів до появи цілої низки новотворів, а саме: *Frexit (French+exit), Grexit (Greek+exit), Nexit (the Netherlands+exit) і навіть Scexit (Scottish Brexit) – Frexit (французька+вихід), Grexit (грецький+вихід), Nexit (Нідерланди+вихід) і навіть Scexit (шотландський Brexit).*

Дуже часто зустрічаються неологізми, утворені за допомо- гою інших основ, наприклад: *Czechout, Oustria, Departugal, Italeave, Finish, Slovakout, Byegium, Latervia. All the Brexitlike catchphrases if other countries left the EU. Forget Brexit, Quitaly is Europe's next worry* [71].

Цікавим є опис виходу Італії з ЄС, де різні автори своєрідно використовували неологізми. У першому випадку неологізм Italeave, утворено від двох основ *Italy+leave (N+V)*, тоді як у другому випадку словотворчою моделлю слугує *V+N (Quit+Italy)*, і буде цікаво дослідити той факт, який з них буде більш продуктивним у майбутньому порівняно з іншими, який з них пройде всі етапи, щоб потрапити до словника

неологізмів. Неологізм *Brexmas (Happy Christmas for Brexiteers)* утво- рено шляхом складання основ, а новоутворене слово Brexiteers містить, окрім основи, ще і суфікс –er, що означає особу-ви- конавця дії:

It was always lost on Brexiteers – but the EU is fundamentally about peace

- Це завжди було втрачено прихильниками Brexit, але ЄС фундаментально ставиться до миру;

re-establishing "political normalcy" - відновлення «політичної нормальності»:

Australians are participants in a live social experiment: how far can we go with reinstating normalcy without inviting the diabolical scenes that have played out elsewhere? - Австралійці є учасниками живого соціального експерименту: як далеко ми можемо зайти у відновленні нормального життя, не запрошуючи диявольських сцен, які розігрувалися деінде?[71]

д) назви напрямків та типів політики: *Obamanomics* – неологізм, що складається зі слів Обама та економіка, який описує економічну політику Барака Обами та його адміністрації [39].

President Trump is trying to overcome eight years of inertia from anti-growth Obamanomics, and until the great American economic machine swallows all the coughs and hiccups and roars fully back to life, taxes are for cutting, not raising - Президент Трамп намагається подолати вісім років інерції від антиекономіки Обаманоміки, і доки велика американська економічна машина не проковтне весь кашель, гикавку та повністю повернеться до життя, податки призначені для скорочення, а не для підвищення [65].

е) назви територій та країн: *the Eurosphere:*

In the British press attitudes have adopted different degrees of Euroscepticism across the political spectrum (Eurosphere 2013), and could be identified in two main groups, concerned with globalization and sustaining a conservative Europragmatic (or Eurosceptic) attitude that supported the status quo - У британській пресі погляди прийняли різні ступені євроскептицизму в усьому політичному спектрі (Eurosphere 2013), і їх можна визначити у дві основні

НУБіП України

групи, стурбовані глобалізацією та підтримкою консервативного європрагматичного (або євроскептичного) ставлення, яке підтримує статус-кво [71].

є) назви політичних явищ: *the Westfailure system; the BIE (Black Identity Extremism) movement.*

According to the charter, all nations have, "to save succeeding generations from the scourge of war," surrendered their sovereign "Westphalian" right to wage war, except in self defence - Відповідно до хартії, усі нації, «щоб позбавити наступні покоління від лиха війни», відмовилися від свого суверенного «вестфальського» права вести війну, за виняткомвипадків самооборони [75].

Значна кількість новотворів іменників у лексиконі сучасного англомовного політичного дискурсу відображає загальну тенденцію до активного творіння іменників авторами у сфері казуальної номінації.

Прислівникові новотвори: *Putinesque* – у стилі президента Росії Володимира Путіна [39]. Неологізм утворений за допомогою афіксації від слова Putin і суфікса французького походження – esque, який означає «те, що нагадує щось або когось». Наприклад: *The Brilliance Of Paul Ryan's Putinesque Approach To Trump - Яскравість путінського підходу Пола Райана до Трампа* [72].

Оказіональні дієслова, семантика яких представлена двома в основному семою «дія»:

To erdogan – прикриватися демократичними цілями, коли порушуються права і свободи громадян [39]. Цей неологізм утворений перетворенням власного імені Ердоган у форму дієслова. приклад: *Whereas Jeniffer outwardly appeared to support left-wing activism, she was erdoganning… - Хоча Дженіфер зовні здавалося, що підтримує лівий активізм, вона ердоганінгувала...* [78].

Прикметникові неологізми, у семантичній структурі яких є сема «ознака за дією»:*Americancentric* – неологізм, утворений шляхом поєднання слів

America і centric і перекладається як «віра американської нації в її перевагу над іншими».

NYT's Helene Cooper: criticism of Obama statement on Castro reveals an "Americancentric" view of Cuba - Хелен Купер з NYT: критика заяви Обами щодо Кастро розкриває «американоцентричний» погляд на Кубу [68].

Obamaish перекладається як «імітація поведінки, манер і характеру колишнього президента США Барака Обами». Спосіб утворення цього слова - прикріплення. Від слова утворився неологізм *Obama і суфікса -ish,* який означає ознаку або властивість предмета.

Canada's politics often seem to trail those of the United States by an election cycle or two. ...while Trudeau fills is very much, in his constant incantation of positive politics and the not very well-defined mantra of "change," a bit Obamaish - Здається, що політика Канади часто відстає від політики Сполучених Штатів на один-два цикли виборів. ...тоді як Трюдо заповнює дуже багато, у своєму постійному заклинанні позитивної політики та не дуже чітко визначеної мантри «змін», дещо по-обамівськи [76].

Наявність значної кількості ад'єктивних новотворів свідчить про активний і плідний пошук політичними представниками нових засобів вираження на позначення статичних ознак значення.

Дослідження неологізмів у рамках структурно-семантичного підходу дає змогу описати нові факти та явища мови та мовлення, вивчити їх структуру та семантику, способи творення та особливості вживання, класифікувати новоутворені слова, визначити їх місце та роль у системі сучасної англійської мови, а також їхній вплив на мову та зміни, які вони викликають. За допомогою такого підходу лінгвістика поповнилася численними неологізмами у сфері політичного дискурсу. Серед лексичних засобів утворення політичних неологізмів є використання:

Серед лекеичних засобів утворення політичних неологізмів є використання численних авторів (*Trump's Trumpery lies, political smeers; if Abortion Is Legal, Rape Should Be Too (an oldie, but a goodie)),*

риторичних запитань *(Why are people looking up malarkey?)*,

особистих звернень до присутніх слухачів/чи-тачів/глядачів *(So long, farewell, I tweet tweet tweet, goodbye! So First Lady Melania & I will be temporarily moving out so we won't be in way of renovation - Так довго, прощай, я цвіріньокаю цвіріньокаю цвіріньокаю, до побачення! Тому ми з першою леді Меланією тимчасово переїдемо, тому не будемо перешкоджати ремонту)* [75].

В англомовному політичному лексиконі спостерігається помітне збільшення неологізмів, зумовлених динамікою політичних процесів, одночасно зростає креативність авторів меседжів.

(A Nillionairer): No money? A Nillionairer? Here is a list of countries by the number of nillionairers [71].

Створення нових політичних неологізмів є результатом потреб суспільства. Зважаючи на те, що жодне явище в суспільстві, особливо політичне, не стоїть на місці, ці новоутворені слова відображають усі ці суспільно-політичні зміни, які є чинниками формування нового сприйняття, переважно опосередкованого неологізмами.

(*Obamacare*): *Conservative US supreme court justices suggest Obamacare will be upheld* [75]

Частковомовне поширення сучасних англійських неологізмів у політичному дискурсі узгоджується із загальною тенденцією поширення загальних одиниць через частковомовні класи: найчастіше зустрічаються іменникові та прикметникові інновації, хоча діють також дієслівні та прислівникові інновації.

Словоформа авторських неологізмів є важливою частиною словотвору англійської мови в цілому, оскільки їх розкриття та розуміння дають можливість пізнати сучасні процеси словотворення. Нова англійська лексика в політичному дискурсі відображає загальні тенденції останнього англійського словотворення та показує мовну ситуацію.

НУБіП України

Найпоширенішою формою утворення досліджуваних неологізмів є основа і словоскладання двох слів або основ. Тому структура англійських неологізмів найчастіше складна, завдяки чому слово відображає не тільки те чи інше поняття, але й його характеристику за певною ознакою. Поширеним є і спосіб приєднання, а саме суфіксальний спосіб словотвору. Проведений аналіз дозволяє зазначити, що основною ознакою англійських неологізмів у політичному дискурсі може бути, насамперед, їх експресивність, виразність, оціночність тощо (додаткове стилістичне значення до основного).

Більшість відібраних для аналізу неологізмів є лексичними за приналежністю до певного класу. Чисельніщими групами є неологізми, утворені за допомогою прикріплення, заснування, скорочення, телескопування, а менш чисельними виявилися неологізми, утворені за допомогою трансформації, абревіації, абревіації та запозичення. З точки зору словотвірного потенціалу переважають індивідуально написані новотвори, що свідчить про те, що кожен автор політичної статті намагається за допомогою неологізмів привернути увагу реципієнта до повідомлення. Щодо оцінної функції неологізмів слід зазначити, що нові твори зазвичай мають негативну конотацію, тому можна припустити, що вони служать меті негативної емоційної оцінки. З тематичної точки зору політичні неологізми вживаються здебільшого для точної характеристики політичної ситуації, певної критики провладної еліти, привернення уваги до глобальних проблем сучасності, які потребують невідкладного вирішення.

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України

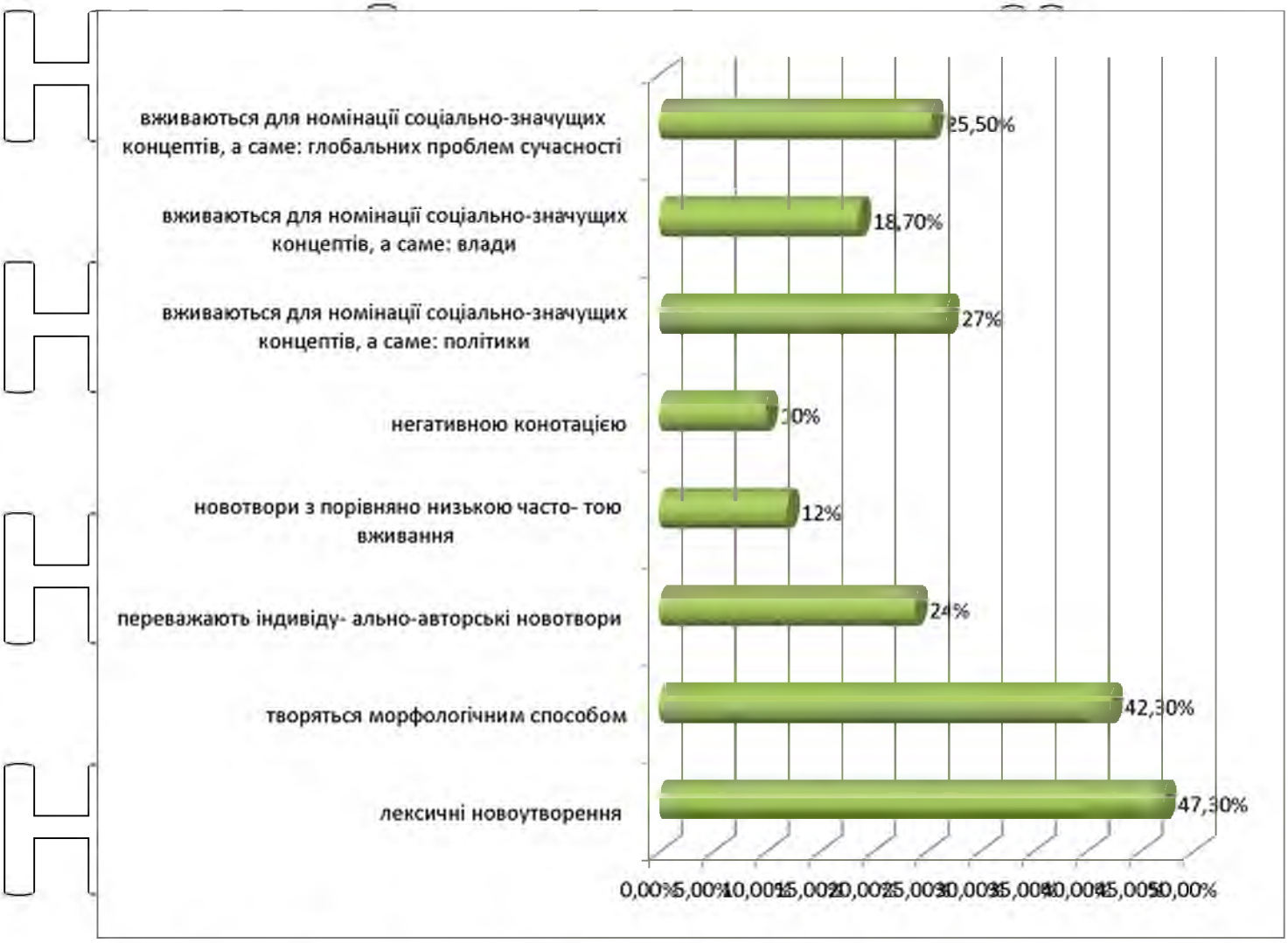

Рис. 2.1. Результати проведеного дослідження неологізмів політичного дискурсу

Отже, результати проведеного дослідження дають усі підстави стверджувати, що більшість неологізмів політичного дискурсу, взятих за вибірку з публікацій:

- належать до класу лексичних новоутворень (47,3%),
- утворюються морфологічним шляхом (42,3%), особливо суфіксальним.

З точки зору словотворчого потенціалу переважають індивідуально написані новотвори (24%) з відносно низькою частотністю вживання (12%) і негативними конотаціями (10,3%). За обсягом політичні неологізми найчастіше використовуються для позначення суспільно значущих понять, а саме: політика (27,6%), влада (18,7%) та глобальні проблеми сучасності (25,5%).

НУБіП України

Висновки до розділу 2

Політичний дискурс - це сукупність усіх мовленнєвих актів у відповідній інституційній атмосфері, реалізованих в усній та письмовій формі з урахуванням передісторії, очікувань автора та аудиторії, прихованих мотивів, схем дій тощо. У сучасній англійській мові - У мовному політичному дискурсі виділено такі групи неологізмів: назви людей за їхніми політичними поглядами, імена політиків тощо, структури, позначення політичних почуттів і переконань, позначення напрямів і типів політики, позначення політичних процесів, політична ознака через дію, дієслова, що позначають політичні дії та процеси, прислівникові неологізми з виразом «стиль політичної дії».

Найпоширенішою формою утворення досліджуваних неологізмів є основа і словоскладання двох слів або основ. Тому структура англійських неологізмів найчастіше складна, завдяки чому слово відображає не тільки те чи інше поняття, але й його характеристику за певною ознакою. Поширеним є і спосіб приєднання, а саме суфіксальний спосіб словотвору.

Проведений аналіз дозволяє зазначити, що основною ознакою англійських неологізмів у політичному дискурсі може бути, насамперед, їх осмисленість, осмисленість, оціночність тощо (додаткове стилістичне значення до основного значення).

Отже, результати проведеного дослідження дають усі підстави стверджувати, що більшість неологізмів у політичному дискурсі належать до класу лексичних новоутворень (47,3%), породжених морфологічним способом (42,3%), зокрема суфіксацією стати. З точки зору словотворчого потенціалу переважають індивідуально написані новотвори (24%) з відносно низькою частотністю вживання (12%) і негативними конотаціями (10,3%). За обсягом політичні неологізми найчастіше використовуються для позначення суспільно значущих понять, а саме: політика (27,6%), влада (18,7%) та глобальні проблеми сучасності (25,5%).

Розділ 3. Особливості перекладу політичних неологізмів в англомовному медіадискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі

3.1. Особливості перекладу сучасних англійських неологізмів українською мовою

Процеси формування нових термінів у сучасній мові наукового спілкування пов'язані з появою нових наукових ідей і напрямів досліджень, розвитком нових технологій і створенням нових технологічних процесів. Тому нові терміни, яких немає в словниках, природно, несуть найважливішу інформацію для одержувача повідомлення, з метою якого обробляється іншомовний текст [12, с. 23].

Найінтенсивніше поповнення термінологічного складу мови відбувається через такі процеси:

1. Афіксація, тобто утворення нових однослівних термінів шляхом додавання префіксів і суфіксів до кореня слів, запозичених з грецької та латинської мов.

2. Утворення нових однослівних термінів шляхом словотворення, за якого два або більше слів або термінів (або їх основ) утворюють новий термін.

3. Перетворення слова чи поняття, за допомогою якого з існуючого слова чи поняття утворюється нове поняття, що належить іншій частині мови.

4. Прямі запозичення слів з грецької та латинської мов.

5. Скорочення слова видаленням букв або злиттям двох слів в одне.

6. Комбінації двох і більше вищевказаних методів.

7. Утворення складних термінологічних груп шляхом додавання до вихідного терміна уточнюючих лівих і правих (прийменникових) визначень [3, с. 21]. Будь-які неологізми поділяються на кілька типів: нові слова (лексичні неологізми), нові сталі словосполучення (фразеологічні неологізми), нові лексико-семантичні варіанти або нові семантичні варіанти сталих словосполучень (семантичні неологізми) [43, с. 20]. На думку

В.І.Заботкіної, серед неологізмів можна виділити: власне неологізми (новизна форми поєднується з новизною змісту); трансномінації (новизна форми слова поєднується зі значенням, переданим раніше іншою формою); семантичні інновації або переосмислення (нове значення позначається формою, яка вже є в мові) [2, с. 30]. Розглянемо кожен із перерахованих типів інновацій докладніше. Власне неологізми – це слова та словосполучення, які утворюються в мовленні разом із появою нового поняття (нової дійсності) в об'єктивному світі та реалізують номінативну функцію слова чи словосполучення, зокрема: *America + Mexica = Amexica* – зона, де США та Мексика розділяють границю, мовні, культурні, а також економічні умови; *Europa + Arabia = Eurabia* – політичний союз Європи та арабських народів (проти Ізраїлю та євреїв) [74].

Трансномінації поєднують новизну форми слова зі значенням, яке раніше передавалося іншою формою. Метою їх утворення є більш емоційне позначення предмета чи явища, що вже має нейтральну назву [26, с. 32]. Наприклад, словосполучення "air supply", що має значення "подача повітря", в політичній сфері набуло значення "корупція".

Семантичні інновації означають нові значення вже існуючих слів [3, с. 12], наприклад: rat – чітко націлена законодавча поправка або законопроект задля політичної вигоди; watermelon – комуніст, видаючи себе за екологічного активіста [72].

Виділяють такі варіанти семантичних новотворів: старі слова повністю змінюють своє значення, втрачаючи попереднє (яке існувало раніше); у семантичній структурі слова з'являється інший лексико-семантичний варіант, що зберігає все традиційне [29, с. 30]. Серед семантичних новотворів останніх десятиліть переважають одиниці другого типу. Наприклад слово mafia розширив значення: «будь-яка таємна організація, замкнуте коло, клан». Також нове значення в сучасній англійській мові набули такі лексичні одиниці: go-go – динамічний, сучасний; late train – поствиборча підтримка

кандидата, особливо при переході від кандидата, що програв, до кандидата-переможця; nuclear option – крайні заходи[75].

Неологізми належать до безеквівалентної лексики. Коли ми говоримо про безеквівалентну лексику, то маємо на увазі лексичні одиниці (слова і стійкі словосполучення) однієї з мов, які не мають ні повної, ні часткової відповідності між лексичними одиницями іншої мови. Необхідно підкреслити, що ми використовуємо термін «безеквівалентна лексика» лише тоді, коли відповідна лексична одиниця відсутня у словнику іншої мови. Було б неправильно розуміти цей термін з точки зору «неможливості перекладу» цієї лексики. Якщо умови використання мовної одиниці в контексті змушують перекладача відмовитися від звичайної відповідності, він вдається до такого способу перекладу, як оказіональна відповідність або контекстуальна заміна, дійсна лише для конкретного контексту. У сфері перекладу неологізмів використовуються такі види випадкових відповідностей [12, с. 27]:

Сліди-відповідники, що відображають морфемну будову слова або частини стійкого словосполучення мови оригіналу: brain drain – витікання мізків, work-to-rule – робота (строго) за правилами, people of good will – люди доброї волі[74]. З часом відповідні одиниці мови перекладу виходять із розряду безеквівалентів і стають постійними відповідниками.

Відповідники — лексичні заміни, що утворюються під час передачі значення неологізму в контексті за допомогою одного з типів перекладацьких трансформацій, які використовує теорія мови для опису процесу перекладу. При цьому оказіональний відповідник утворюється шляхом семантичних трансформацій значення безеквівалентного слова. Так, при перекладі англійського слова в різних відмінках використовуються засоби української мови, які не мають прямого відповідника, наприклад, у реченні: He died of exposure, Залежно від широкого контексту можуть застосовуватися трансформації конкретизації або модуляції (семантичного розвитку): «Він

загинув від сонячного удару», «Він помер від застуди», «Він замерз в снігах» [71].

Відповідники-запозичення, що відтворюють у мові перекладу форму іншомовного слова: tribalism – трайбалізм, know-how – ноу-хау, impeachment – імпічмент[73]. Такі відповідники утворюються шляхом перекладацької транскрипції або транслітерації. При транслітерації через мову перекладу передається графічна форма слова мови оригіналу, а при транскрипції - його фонетична форма.

Відповідні аналоги, утворені шляхом пошуку одиниці мови перекладу, найближчої до неологізму мови оригіналу: know-how – секрети виробництва, muffin – здоба. Аналоги широко використовуються в англомовних журналах і суспільно-політичній літературі для позначення явищ, характерних для радянської епохи, наприклад: технікум – junior college; путівка – voucher.

У разі неможливості утворення відповідника вищевказаними способами для перекладу неологізму використовується опис: brinkmanship – мистецтво проведення політики на грані війни[74]. Часто використання транскрипції або кальки для перекладу неологізму супроводжується описом значення цього слова в посиланні. Це дає змогу поєднати стислість і скупість засобів вираження, характерних для транскрипції та калькування, із забезпеченням рецептором перекладу повного розуміння оказіонального відповідника [4, с. 48].

Таким чином, якщо ми використовуємо один із методів перекладу, наведених вище, ми іноді можемо отримати еквівалент перекладу, тобто «потенційну» лексичну одиницю. Часто такий оказіональний відповідник стає звичайним, тобто стійким. Це означає, що ця лексична одиниця включається в словниковий запас мови перекладу, тим самим втрачаючи свою еквівалентність. Не завжди можна точно визначити, чи увійшла ця оказіональна одиниця до словника мови перекладу, оскільки момент часу, коли певний словотвір переходить з мови в мову, не завжди можна чітко визначити [5, с. 12].

Дослідження показало, що найбільш характерними способами утворення неологізмів в англійській мові є словотвір, трансформація та зміна значення слова. Аналіз слів показав, що більшість нової лексики становлять іменники, оскільки розширення словникового запасу відбувається переважно за рахунок предметів і явищ, які наповнюють культурний простір. Дослідження нових слів дозволило виявити деякі тенденції, що характеризують особливості розширення лінгвокультурного простору в період, що розглядається. При перекладі неологізмів перекладач у кожному конкретному випадку обирає відповідний варіант, виходячи з відповідного контексту. Робота перекладача полягає в тому, щоб передати не тільки сказане, а й те, як це було сказано. Саме цей обов'язок перекладача призводить до необхідності проведення аналітичного етапу в процесі перекладу.

Науковці розрізняють терміни мовний контекст (мікроконтекст) і прагматичний контекст (макроконтекст) [9, с. 74]. Мікроконтекст – це «семантико-граматична та комунікативна одиниця мовної одиниці (слова, словосполучення, виразу) з текстовим та ситуативним оточенням як показником її значення та її функціональної ваги такої одиниці» [19, с. 7]. Під макроконтекстом розуміють сукупність соціокультурних, історичних, демографічних, ідіоетнічних, політичних, психологічних факторів, які надають інформацію про умови виникнення та сприйняття текстів і комунікативних повідомлень [18, с. 22]; Системне співвідношення окремих компонентів, що визначають специфіку перебігу спілкування [7, с. 18]. Такими компонентами є ареал, обставини, мета і предмет спілкування, комунікативні наміри мовців.

У контексті мови відбувається перехід у вживанні та сприйнятті мовної інновації від рівня її потенційних «системних значень» до рівня реального, особливо прагматичного змісту. Виявлення прагматичних аспектів значення інноваційної сутності, які розкривають її справжнє значення в газетному дискурсі, може вийти за межі вербальної комунікації. У цьому випадку

потрібне декодування та ретрансляція, власне адекватний переклад мовної інновації, включаючи фонові знання, комунікативно релевантну інформацію, що сприяє її розумінню україномовним реципієнтом. Адекватний переклад забезпечує комунікативну, змістову та структурну ідентичність мовної одиниці (речення, тексту) через мову перекладу на максимально можливому рівні еквівалентності [6, с. 36].

Під політкоректною лексикою ми розуміємо нові, альтернативні засоби вираження расової, етнічної приналежності, статі, віку, стану здоров'я, соціального статусу, зовнішнього вигляду, а не грубі, нетактовні, прямі та образливі [11, с. 34]. До політкоректної лексики належать і нові неантропоцентричні засоби позначення представників тваринного і рослинного світу та неживих предметів. Труднощі перекладу політкоректної лексики англійською мовою пов'язані з тим, що явище політичної коректності є нетиповим для україномовної спільноти процес перекладу політичних неологізмів з англійської на українську відбувається у два етапи: уточнення значення неологізмів (коли перекладач або звертається до останніх видань англійських тлумачних/енциклопедичних словників, або розпізнає значення нового слова, враховуючи його структуру та контекст); фактичний переклад (передача) українською мовою.

Публіцистичний стиль — невичерпне джерело метафоричних неологізмів. Політична метафора ніби формує політичний світогляд. Характерними рисами політичної метафори є її іронічність, образність, жвавість і оригінальність. Вдало підібрана політична метафора влучає в ціль, не залишає читача байдужим. Наприклад: *rainbow coalition - райдужна коаліція*, слово *rainbow* визначає теми дій, що вказують на рух за об'єднання всіх меншин в американському суспільстві. Через це значення концепту виникає в пізнавальній уяві реципієнта *rainbow* у перекладі «*райдужний*». Тексти англомовної преси подають антропоцентризм у світлі метафоричних новоутворень, тут антропоцентризм береться за основу домінуючого, вказівного слова: *seagull manager - менеджер, що налагоджує роботу*

(seagull, тобто *«чайка»*, виступає як знак, характерний для стилю керівництва, при якому керівник, раптово прибувши до об'єкта, сильно шумить, а потім так само раптово відлітає, залишаючи повний безлад для інших, як напад зграї «чайок») [71].

Система англійських метафор відображає таке соціальне явище, як наплив іммігрантів, етнічні, соціальні та економічні протиріччя: *glass ceiling- «дискримінаціяза етнічною, статевим і соціальним ознаками»; towelhead- «виходець з Центральної Азії, що носить тюрбан»* [73]. Але історично зросла загальнонаціональна толерантність, а також активна суспільна увага до етнічних питань проявляється в тому, що кількість негативних номінацій від вихідців з інших країн є мінімальною [8, с. 24].

Тексти англомовної преси на теми масової культури, спорту та екології також пронизані новими метафорами. Наприклад: *dumb down* - окремо компоненти виразу *dumb down* мають значення «*дурний*» та *«опускати»,* тобто *«спростити, зробити зрозумілим навіть для дурнів»*, шляхом переосмислення та адаптації перекладу до контексту, стилю тексту та способу спілкування, доречним буде такий переклад, як «занепад освіти та науки в суспільстві»); *culture jamming* (слово *jamming* несе в собі негативну оцінку дійсності і має переклад «*затискати*», тобто людей певної культури тримають у так званих *«лещатах»* і нав'язують певні думки та дії, звідси і ког- нітивний переклад *«руйнування» нав'язливої масової культури*») [75].

При перекладі особливо чітко об'єднуються і виражаються всі ті проблеми і завдання, характерні для перекладу взагалі і в усіх його різновидах. У цьому випадку на перекладача покладається найскладніше і найвідповідальніше завдання - зробити все, щоб читач максимально наблизився до носія мови і зрозумів всю глибину сенсу й асоціацій того чи іншого героя. Перекладач тільки тоді може вважати свою мету досягнутою, коли читач перекладу не тільки повністю зрозуміє необхідний зміст, а й відчує весь емоційний вплив, спрямований на читача оригіналу. Вибір способу перекладу метафори залежить від різних факторів, насамперед від

функції метафори в тексті, стилістичних міркувань, особливостей стилю тексту, мети перекладу.

Культурні відмінності також часто згадуються як основна проблема при перекладі метафор, наприклад тому, що певні метафори викликають різні асоціації або тому, що походження метафор у соціокультурі мовної спільноти джерела не відіграє істотної ролі.

Метафори передаються з урахуванням структурних ознак (за допомогою якої частини мови виражається, простої чи поширеної), семантичних відношень між образним і предметним рівнями (конкретне — абстрактне, буття — неістота тощо) та з урахуванням ступінь індивідуалізації [20 с. 53]. Велике значення для перекладознавства має оптимальна передача метафор при відтворенні мовного світогляду, який вони оцінюють. Це стає завданням адекватного перекладу. Переклад метафоричних неологізмів багато в чому залежить від того, наскільки тісно пов'язані між собою культурні та мовні традиції вихідної мови і як здійснюється переклад.

Доречно зауважити, що єдиного правильного розподілу метафор за їх класифікацією не існує, як немає єдиної кількості способів їх перекладу. Лінгвісти «розійшлися» в думках щодо того, як називати переклад метафор у політичних текстах газет. Для прикладу, пропонуються такі правила перекладу метафор [6, с. 34]:

Додавання/видалення використовується, коли одне й те саме зображення може мати різний ступінь пояснення (пояснення) двома мовами. Наприклад: *our task must be to build tomorrow today - наше завдання має полягати в тому, щоб побудувати це завтра сьогодні* (додавання). Когнітивна розгорнута метафора, вираз *"must be to build"* розширює межі свого значення, під час перекладу розгортається зміст самого поняття за рахунок необхідності додавання лексичних одиниць відповідно до норм мови перекладу; *at the bottom of her heart-в її серці*. Опущення іменника «*bottom - основа*», який є семантично зайвим і вживається в новому оточенні і вдруге вербалізує вже

наявне поняття «*inside - всередині*», використання іменника *"bottom"* у перекладі становить собою порушення мовних норм[74].

Структурне перетворення застосовується, коли не узгоджуються граматичні норми мови оригіналу та мови перекладу *pull- aside - неофіційна нарада, неофіційні збори (лідерів/ дипломатів)*. Окреме значення слів *pull* та *aside* є таким: «*тягнути* та *набік/осторонь*»; *bail-out - фінансова допомога*. Надання «кредитів на пільгових умовах підприємствам, фірмам, іноземним державам, які перебувають на межі краху чи банкрутства». Окремо складові набору *bail-out* мають наступний переклад - «*під заставу/обмежувати* та *гасити/виходити*». Іноді особливості відмінювання слів в українській мові не уможливлюють дослівний переклад. Не завжди англійський іменник можна перенести українським іменником, а прикметник — прикметником, тобто потрібно замінювати частини мови. Отже, сполучення слів *pull- aside* та *bail-out* набувають нових значень - «*неофіційна нарада*» та «*фінансова допомога*» [74].

Паралельне найменування метафоричної основи використовується, коли необхідно змінити структуру метафори та зберегти зміст: *It was courage that made us such a successfulpoliticalforce, but our journey must understand where it went wrong.* - Такою успішною політичною силою зробила нас мужність, проте ми маємо зрозуміти, де ми *збилися зі шляху* [75]. Метафора «to *go wrong*» широко поширена, метафора повинна бути структурно змінена відповідно до міжмовних правил, а вихідний образ має бути збережений через тип інформації. Так, звичайний переклад «*піти не так*» змінюється на «*збитися зі шляху*».

Виникненню та поширенню неологізмів завжди сприяла політика. Завдяки діяльності політиків і громадських діячів з'являється велика кількість нових фраз і слів, які швидко лексикалізуються і загальновживані. Значна кількість політичних неологізмів уже набула статусу знайомих, наприклад: political hireling – політичний найманець; stooge – політична маріонетка. На початку XXI століття з'являються одиниці, які ще не знайшли відображення в

сучасних двомовних словниках, наприклад: wardheeler, wheelhorse, а також (party) hack, hanger-on, hangdog politician, hatchetman [71].

Лексичне нововведення wardheeler — політичний термін зі зневажливим значенням, який українською мовою можна перекласти як дармоїд (під начальником). Англійська лексема wheelhorse відповідають україномовні одиниці роботяга, людина, що везе на собі весь віз. Лексична одиниця party hack перекладається за допомогою україномовного словосполучення політичний найманець. Слово hanger-on передається українською лексемою підлабузник. Українськими варіантами перекладу словосполучення hang-dog politician є лексеми дармоїд, кар'єрист. Слово Hatchet-Man нещодавно з'явилося в політичному лексиконі США. Це розмовна одиниця і перекладається як політичний інформатор або особа, яка (від імені боса) стежить за дотриманням дисципліни іншими членами партії та виконанням важливих партійних рішень.

Неологізмом може бути цілий вислів, який з'являється в англійській мові внаслідок певних екстралінгвістичних факторів [19, с. 75], зокрема:

Selling politicians like soap [75].

Рекламуючи політиків як ходовий товар.

Вираз selling politicians like soap відомий у політичному та медійному дискурсі США, але невідомий україномовному реципієнту. Переклад цього виразу здійснено нами не лише шляхом контекстуальної заміни (selling – рекламуючи), але й шляхом опису (soap – ходовий товар). Лексична одиниця polticians було перекладено за допомогою адаптивного перекодування - політики. Використання подібних трансформацій і транскодування дозволило адекватно передати українською мовою зміст зазначеної одиниці. Щоб з'ясувати, чому даний англійський вислів переклали саме так, необхідно звернутися до його походження. Зверніть увагу, що реклама мила дуже поширена в США. Крім того, мило в країні вважається товаром. Цей факт ліг в основу висловлювання про залицяння політиків в країні.

Наведемо такий приклад:

Spin row has hurt us. Charles Clarke, the Labour Party chairman, admitted yesterday that the row over special advisers had damaged the Government [71]. Скандал навколо політичних діячів заподіяв нам шкоди. Чарльз Кларк, голова лейбористської партії, зізнався вчора, що скандал навколо особливих радників завдав шкоди уряду.

Переклад неологізму spin row проводився шляхом опису скандалу навколо політичних діячів, що дало змогу адекватно донести його зміст до україномовного реципієнта. Зазначимо, що лексична одиниця spin набула в мові політики значення «інтерпретація політичної події»; образ державного, політичного діяча» [86, с. 26].

Щоб з'ясувати особливості перекладу іншого неологізму зазначеної групи, звернемося до такого прикладу:

Danger of a coup by reactionary forces in the country to install 'dictatorship of terror' increased following intensification of difficulties inside the Armed Forces Movement [71]. У зв'язку зі зростаючими труднощами в рядах Руху Збройних Сил посилилась небезпека перевороту з боку реакційних сил з метою встановлення «диктатури терору».

Неологічне словосполучення dictatorship of terror перекладається за допомогою відповідника (dictatorship – диктатура) та шляхом транслітерації (terror – терор). Переклад англомовного речення вимагав трансформації його структури, що зумовлено не лише його складністю, а й необхідністю адаптувати його до норм граматичної будови речень української мови.

Наведемо такий приклад:

Ala. Congressman loses most of his staff after bolting from one party into another [75]. Конгресмен від Алабами втрачає більшість своїх співробітників після зміни партії.

Переклад роману буде здійснено нами шляхом контекстуальної заміни, оскільки в українській мові немає одиниці, яка б відповідала неологізму замок. Цей неологізм переважно вживається в усному мовленні, поступово замінюючи словосполучення switching to the other party.

З'ясуємо особливості перекладу іншого неологізму сфери політики – фразеологізму puppet government, зокрема:

Poland has many political parties. They differ in their opinions and views, but all have one goal: independence of their country. No Pole will submit to a puppet government set up by a foreign power [73]. У Польщі багато політичних партій. Вони різні за віруваннями та поглядами, але всі мають одну мету: незалежність своєї країни. Жоден поляк не послухається уряду маріонеток, встановленому іноземною державою.

При перекладі фразеологізму a puppet government застосовувалася лексико-семантична трансформація, перестановка слів. Застосування зазначеної трансформації дає можливість адаптувати цей фразеологізм до граматичних норм української мови.

Англомовні політичні неологізми на позначення звичних для україномовного реципієнта понять виконуються з їх лексичними відповідниками, різними видами транскодування. Політичні неологізми, значення яких відображає національно специфічні поняття, реалії та явища, перекладаються описом із застосуванням різноманітних лексико-семантичних трансформацій, що дозволяють адекватно передати їх значення засобами української мови. Застосування трансформацій продиктовано також необхідністю адаптації перекладної одиниці до граматичних норм української мови.

3.2. Стратегії відтворення в українському перекладі політичних неологізмів медійного дискурсу

Основна складність перекладу політичних неологізмів полягає в спробі з'ясувати значення нового слова. Легше перекласти неологізм, семантика якого вже відома перекладачеві. Вирішується, до якої частини мови належить цей політичний неологізм. Під неологічною політичною лексикою ми розуміємо всі мовні лексичні чи фразеологічні одиниці, у семантичній

структурі яких обов'язковим є термін «політичний» і які сприймаються як нові (за формою чи змістом) носіями літературної мови власного національно-територіального варіанту) [16, с. 37]. Розглядаючи визначення терміна слова (а неологізм, як відомо, це «нове слово» з грец. neos – новий і logos – слово, поняття), під неологізмом можна розуміти мовну одиницю, яка: виникла в системі мови на певному етапі суспільного розвитку і починає вільно відтворюватися; характеризується відносною структурно-семантичною стійкістю (поступове закріплення певного змісту за певною формою); словотвірна чи символотвірна специфіка; співвідноситься одночасно з аспектами дійсності (новими або такими, що отримали новітнє висвітлення) і концептуалізацією їх частин у мисленні [26, с. 38].

Медіатекст — усний чи письмовий твір масово-інформаційної діяльності та масової комунікації. Сутність медіатексту — конкретна інформація, виражена мовою з метою впливу та переконання. За медіатекстом стоїть мовна особистість журналіста, його світогляд, інтелектуальний рівень, його когнітивні здібності [4] До стилістичних домінант медіатекстів сучасні дослідники зазвичай зараховують такі фактори:

1) наявність особливого роду і виду інформації, способи відбору і передачі якої спрямовані на здійснення регулюючого впливу на певні соціальні групи;

2) характеристика поганої відтворюваності значної частини текстів, переважної однозначності їх сприйняття;

3) особливість авторства, що передбачає участь у редагуванні тексту кількох осіб — журналіста-автора тексту, редактора, дизайнера тощо.;

4) опосередкованість спілкування, обмеженість зворотного зв'язку;

5) залучення технічних засобів до виробництва, оформлення та розповсюдження текстів;

6) важливість економічної доцільності створення журналістського текету, що стосується ідейно-змістовної та технічної реалізації медіапродукту [3, с. 59].

НУБіП України

Аналіз англомовних медіа показує прямий зв'язок між ступенем складності обраної мови та соціокультурними особливостями цільової групи. Тобто газета про особливості тваринництва (для фермерів, звісно) не міститиме термінів із наукової дисертації відомого професора. У медіатексті автори та редактори журналів максимально вилучають із текстів те, що може стати на заваді розумінню повідомлення «пересічним» реципієнтом: саме це означає терміи загальне значення. Через це прагнення за будь-яку ціну донести основне повідомлення до журналістів накладаються певні обмеження у використанні художніх прийомів, однак, як зазначалося вище, потреба в їх використанні все ще існує, тому суха подача повідомлення контент не нудить читацький пристрій [17, с. 23].

Характерною особливістю термінології англомовних ЗМІ є висока мобільність, тобто перенесення слів з одного лексичного розряду в інший. Наприклад, словосполучення “soap opera” (мильна опера) використовувався для позначення сленгу, але зараз вважається поширеним. Ключовими характеристиками медіатексту є оцінність, емоційна насиченість і наявність відчуттів. Преса використовує всі види мови, щоб вплинути на свідомість суспільства. Він відрізняється від інших функціональних стилів тим, що публіцистичне переконання є основною функцією мови і зазвичай має яскраво виражену бойову манеру. Після цього спочатку йде вибір лексичних одиниць. Мовний вплив відбувається не за допомогою банальних словосполучень, що містять оцінку, на кшталт «щось добре», «щось погано», а за допомогою різноманітних лек сичних прийомів, які виражають соціально зумовлений елемент оцінки [7, с. 44].

Е. О. Куш висвітлює квазіперекладні способи доставки неологізмів. У квазі-безперекладних методах переклад замінюється актом перенесення фонетичної (при транскрипції) або графічної (при транслітерації) форми слова разом із його значенням з мови оригіналу на мову перекладу. Проте неперекладність цього прийому лише удавана: насправді запозичення тут відбувається саме заради перекладу як необхідної передумови його

реалізації. Займечне слово стає фактом мови перекладу і як таке виступає еквівалентом зовні тотожного інщомовного слова [5, с. 23].

Т. Данькевич наголошує на важливості прагматичного аспекту перекладу, а саме врахування екологічних, соціокультурних та національних «відтінків» неологізмів. У процесі перекладу не повинно відбуватися явище трансформації, оскільки спотворення вихідної інформації не передаватиме значення перекладу неологізму. Значний вплив на передачу прагматичного значення неологізму має особистість перекладача, професійний рівень і вік. Процес перекладу прагматичного значення неологізмів, на думку дослідника, передбачає «взаємодію трьох типів компонента значення слова, до якого входять прагматичний компонент адресата, адресата та перекладача» [1, с. 44].

Іноді при перекладі неологізму перекладачеві важко підібрати відповідне слово в українській мові, оскільки соціокультурні та історичні умови життя народу, мовою якого перекладається, не вимагали конкретного слова чи поняття. Неологізми в англійській мові здебільшого утворюються з існуючих слів без зміни їх написання чи вимови. Сучасною тенденцією утворення нових слів у наш час є скорочення існуючих слів і словосполучень (конверсія). Збільшення скорочень можна пояснити тим, що складні слова та словосполучення зазвичай незручні та незручні у вживанні, тому є сенс передати їх стисло, але це вже тема наступної наукової розвідки.

Труднощі перекладу політичних неологізмів з англійської на українську викликані кількома факторами. Складність, по-перше, полягає в тому, щоб зрозуміти значення лінгвістичної інновації. Значення такої одиниці можна визначити контекстно. Воно може мати і національно-культурний відтінок, якщо цей зміст відомий або випливає з контексту, то завдання перекладача полягає лише в правильному виборі способу перекладу інноваційної одиниці. Основними способами перекладу англійських неологізмів є транскодування (транслітерація, транскрипція, змішане транскодування, адаптивне транскодування), калькування, відповідність, описовий переклад [13, с. 27].

Ті інноваційні одиниці суспільно-політичної сфери, що виникли й використовувалися для позначення загальновідомих понять, перекладаються українськими відповідниками (перекладацькими відповідниками) [13, с. 21], на приклад: hang-dog politician - дармоїд, кар'єрист, collateral damage - додаткові збитки, побічні втрати. Значення цих одиниць може також експлікуватися шляхом додавання певної інформації civil partnership - цивільний шлюб, співжиття (одностатевих пар), the Civil Partnership Act [75] 2004 - закон «Про цивільні шлюби (для одностатевих пар)» 2004 року.

Перевагою описового методу є те, що значення англійського слова (неологізму) здійснюється за допомогою більш-менш поширеного пояснення. Цей метод можна використовувати як для тлумачення значень у словниках, так і для перекладу неологізмів у заданому тексті [12].

Описовий переклад – це лексико-семантична трансформація, яка дає змогу замінити одиницю вихідної мови словосполученням мови перекладу, яке адекватно передає зміст цієї одиниці іншомовному адресату [15, с. 29], наприклад: community animator - офіційна особа, що співпрацює з громадою міста з метою забезпечення її інформацією та вирішення місцевих проблем', cot potato - підліток, який бездумно проводить більшість часу перед телевізором', favorite son - кандидат, висунутий на пост президента делегацією його штату. Зверніть увагу, що деякі інноваційні одиниці можна перекладати як описом, так і за допомогою лексичного еквівалента, наприклад: collateral damage - заставні збитки; убитих і поранених під час бойових дій; жертвами серед цивільного населення. Вибір способу перекладу мовних новотворів у суспільно-політичній сфері також визначається контекстом, у якому вживаються ці одиниці.

Описовий метод здійснюється шляхом пояснення істотних елементів неологізму. Його часто порівнюють із тлумаченням слова. Цей переклад має один істотний недолік - багатослівність. Наприклад, вираз humanitarian intervention – гуманітарна інтервенція, тобто втручання гуманітарних організацій у внутрішні справи країни у разі серйозних порушень прав

людини або у разі термінової потреби в гуманітарній допомозі. Arab Spring – Арабська весна, – словосполучення, яким стали позначати революційні події в Лівії, Сирії, Єгипті та інших арабських країнах; Piggybacking – отримання незаконного доступу до комп'ютера чи терміналу з метою вчинення кримінальних дій[71].

Описовий переклад неологізмів використовується, коли перекладач не може пояснити чи перекласти неологізми за допомогою транскрипції чи калькування. Наприклад: hidebounds – люди з вузьким політичним кругозором; whistle stop-speech – виступ кандидатів у ході передвиборної агітаційної поїздки, youthquake – визначні політичні, соціальні або культурні зміни, які відбулися під впливом дії та переконань молоді; Trumflation – інфляція, спричинена економічною політикою Трампа, conservationist – прихильник охорони навколишнього середовища[75].

Наведемо приклад описового перекладу англійських політичних новотворів засобами української мови:

The three-word phrase – "when they vote" – is the key to understanding swing voters. The most accurate definition of a swing voter is a person who swings between voting and not voting. No matter how defined, however, swing voters remain the most coveted, and most influential, demographic in American politics. And this year's swing voter could very well be . . . Young People [71]. Фраза з трьох слів – «коли голосують» – є ключем до розуміння нерегулярних виборців. Непостійний виборець найточніше можна визначити як людину, яка вагається, голосувати чи ні. Незалежно від того, як їх визначають, змінні виборці залишаються найбільш затребуваними та впливовими в американській політиці. А цього року непостійним виборцем цілком могла стати...молодь.

Сполучення слів в англійській мові swing voter слугує засіб висування виборця, який постійно коливається, не віддаючи перевагу жодній політичній силі. Такі виборці непередбачувані, здатні проголосувати за певну партію чи кандидата та підтримати іншу силу на наступних виборах. Однак наведену

мовну одиницю в наведеному фрагменті не можна перекладати як «виборець, що коливається», оскільки справа не в тому, за кого голосуєш, а в тому, чи йдеш взагалі на вибори. Звідси англійський політичний неологізм swing voter перекладається тут як “непостійний виборець”.

Наведені приклади підтверджують твердження, що використання описового перекладу є громіздким і незручним. На нашу думку, доцільніше передавати значення таких неологізмів за допомогою транскрипції (з елементами транслітерації) або калькування. Використовуючи описовий переклад, перекладач повинен перевірити, чи немає перекладеного відповідника українською мовою, щоб не створювати термінологічних повторів перекладу.

Транскрипція заснована на фонетичному принципі, тобто на передачі звуків англійських імен (звучання слова) українськими літерами (establishment – істеблішмент, summit – саміт) [73]. За допомогою транскрипції передається звукова форма іншомовного слова. Найчастіше цей спосіб найчастіше використовують для перекладу власних назв і термінів.

Транслітерація – один із таких способів перекладу, при якому слово мови оригіналу передається буквами мови перекладу [6, с. 23], наприклад: bioterrorism - біотероризм. Слід зазначити, що аж до XVI століття транслітерація була дуже поширена, оскільки перекладачі не обов'язково знали вимову тієї чи іншої лексичної одиниці і, щоб передати її іншомовними засобами, могли обмежитися лише її візуальним сприйняттям.

Транслітерація заснована на передачі графічного зображення, а саме передачі літер, і використовується для передачі власних імен (Elliot – Елліот), географічних назв (Salt Lake City – Солт Лейк Сіті), особливос- тей суспільного життя та матеріального побуту.

Czech ombudsman and former justice minister Otakar Motejl, who defended regime opponents while working as a lawyer in the Communist era, died on Sunday at the age of 77, his relatives and colleagues said. Як повідомляють родичі та колеги, чеський омбудсмен і колишній міністр юстиції Отакар

Мотейл, який захищав супротивників режиму, працюючи юристом в комуністичну епоху, помер у віці 77 років в неділю. A respected legal authority and regarded as a moral paragon, Motejl became the country's first-ever ombudsman, or public defender, in 2000 [75]. Шановний юрист і зразок моральності, Мотейл став першим в історії омбудсменом країни, або громадським захисником, у 2000 році.

Метод транслітерації полягає в тому, що українськими літерами передаються букви, з яких складається англійське слово. Для цього перекладачу не обов'язково знати вимову англійського слова, він може обмежитися його візуальним сприйняттям, наприклад:

Czech ombudsman and former justice minister Otakar Motejl, who defended regime opponents while working as a lawyer in the Communist era, died on Sunday at the age of 77, his relatives and colleagues said. A respected legal authority and regarded as a moral paragon, Motejl became the country's first-ever ombudsman, or public defender, in 2000 [75]. Чеський омбудсмен і колишній міністр юстиції Отакар Мотель, який був адвокатом, захищаючи противників режиму в епоху комунізму, помер у неділю у віці 77 років, повідомляють родичі та колеги. Мотель, шанований адвокат і втілення моральності, став першим омбудсменом країни, або громадським захисником, у 2000 році.

Лексема Ombudsman запозичена зі шведської мови, її переклад здійснено за допомогою транслітерації Ombudsman.

Ю. Шкуліп поєднує транскрипцію і транслітерацію терміном «транскодування» і визначає їх як «передачу фонетичної чи графічної форми слова мови оригіналу за допомогою літер мови перекладу» [8, с. 92]. Дослідник характеризує цей метод як переважно застосовуваний під час перекладу публіцистики з технічною та науковою термінологією або під час перекладу назв компаній, установ, власних назв, культурних цінностей, журналів тощо.

"Any statement regarding a victory solely on the basis of exit poll predictions is irresponsible, unpersuasive and extremely cavalier", he said [75].

"Будь-яка заява про перемогу лише на основі прогнозів екіт-полу є безвідповідальною, непереконливою та вкрай зарозумілою", сказав він.

Як свідчить переклад, при транскрибуванні англійське словосполучення exit poll приймає форму складного слова екіт-полу в українській мові.

Адаптивне транскодування – це форма мовного посередництва, за якої зміст оригіналу передається у трансформованому вигляді, забезпечуючи заздалегідь заданий обсяг і тип інформації, що передається [7, с. 16], а саме:

The red shirts, who broadly support ousted former prime minister Thaksin Shinawatra, have been demonstrating since mid-March, at first demanding immediate elections. They say the ruling coalition has no mandate after coming to power in a parliamentary vote 17 months ago orchestrated by the army [71].

Гарібальдійці, які підтримують скинутого екс-прем'єр-міністра Таксіна Чинавата, демонструють із середини березня і, перш за все, вимагають негайного проведення нових виборів. Вони кажуть, що правляча коаліція не має мандата після приходу до влади на загальних виборах, організованих армією 17 місяців тому.

Змішане перекодування характеризується використанням транскрипції з елементами транслітерації. Ось приклад змішаного транскодування, який використовується при перекладі політичних неологізмів:

While exports to the United States might rebound this year, in the long run the decline in American demand and the growing importance of China represent a fundamental shift in the geopolitics of oil [71].

Хоча цього року експорт до Сполучених Штатів може зрости, зниження американського попиту та зростання значення Китаю протягом тривалого періоду часу означають фундаментальні зміни в нафтовій геополітиці.

Префікс geo- (від грецького “земля”) використовується у словах із значенням “земна поверхня”.

Отже, напівафікси з грецької мови на латину беруть активну участь у створенні неологічної лексики, в тому числі й політичної.

НУБіП України

Транскрипція полягає у передачі його фонетичної (фонетичної) форми за допомогою мови перекладу [4, с. 23]. Оскільки фонетичні системи англійської та української мов різні, то такий переклад може бути умовним. Транскрипцію можна поєднувати з елементами транслітерації. Домінуюче використання транскрипції з елементами транслітерації називається змішаним транскодуванням, наприклад: Al Qaeda – Аль-Каїда. Якщо реципієнт перекладу не розуміє значення сутності, відтвореної транскодуванням, це значення необхідно пояснити шляхом опису або додавання певних елементів, наприклад: головна мусульманська фундаменталістська терористична організація; Терористична організація Аль-Каїда. Адаптивне перекодування полягає в адаптації форми вихідного слова до фонетичної або граматичної структури мови перекладу [4, с. 84]: counterterrorism - контртероризм.

Конкретизація значення – це лексична трансформація, при якій слово ширшої семантики в мові оригіналу заміюється словом вужчої семантики в мові перекладу [4, с. 30], наприклад: lack of ethnic minorities at the BBC - нестача представників національних меншин на Бі-Бі-Сі. Лексична трансформація, узагальнення значення полягає в заміні слова з вужчим значенням словом мови перекладу з ширшим значенням [74], наприклад: of matureyears (old) -у зрілому віці. Контекстуальна заміна – це перекладацька трансформація, при якій відповідником перекладу є слово чи сполучення слів, підібране з урахуванням контекстуального значення слова, що перекладається, контексту його вживання, а також мовних норм і традицій мови перекладу [4, с. 27].

Калькування або дослівний, буквальний переклад полягає в заміні складових частин вихідної одиниці їхніми лексичними еквівалентами [8, с. 17], наприклад: транснаціональні передмістя. Калькуванням перекладаються лише складні слова-неологізми та неологізми-словосполучення. За допомогою калькування в мові перекладу створюються

такі слова чи сполучення слів, які копіюють структуру одиниці мови оригіналу, наприклад: green revolution - зелена революція.

Калькування може поєднуватися з транскрипцією, транслітерацією, зокрема: petrodollar - нафтодопар, post-racial society - пострасове суспільство.

Суть калькування полягає у створенні нового слова або стійкого словосполучення мовою перекладу, що копіює структуру вихідної лексичної одиниці, наприклад: superpower – наддержава, green revolution – зелена революція. Розглянемо детальніше приклади перекладу англійських політичних неологізмів за допомогою калькування:

Many retailers want E-day to be either October 2001 or February 2002 [71].

Багато торговців вважають, що Є-день має відбутися в жовтні 2001 або в лютому 2002.

Лексема Є-день має значення «день заміни грошових одиниць країн-учасниць економічного і політичного союзу Європейського Союзу на єдину валюту». Арифметика дає можливість здійснити адекватний переклад зазначених лексичних одиниць засобами української мови.

Універсальний літературний фразеологізм-неологізм-ляльковий уряд є практично універсальним знанням, незважаючи на його перекладацьке відстеження. Ще один політичний неологізм straw man (чи man of straw) викликає чималі труднощі при перекладі. Переклад-калька його тлумачить як «солом'яна людина», який не відображає змісту неологізму. Зрозуміло, що наведений приклад фразеологічного висловлювання має метафоричний характер. Цей фразеологізм доцільно перекласти як «солом'яне опудало», «ненадійна людина». однак переосмислення неологізму просунулось ще далі. Straw man у сучасній політичній мові означає «підставний (фіктивний) кандидат, якого ви- сувають з метою відволікти увагу виборців від іншого кандидата». Неологізм paper tiger також можна перекласти способом кальки – паперовий тигр, а саме, в значенні «безпечний суперник».

Переклад неологізмів за допомогою калькування полягає в заміні складових частин морфем або слів одиницями оригіналу — їх лексичними

НУБіП України

еквівалентами в мові перекладу зі збереженням незмінної внутрішньої форми лексичної одиниці. Для прикладу візьмемо наступне неологізми: just-intime politics – своєчасна політика, nontroversy – псевдо дискусія; Trumpist – прихильник Трампа [75]. Отже, калькуванню піддаються лише неологізми складних слів.

У словнику «The American Heritage» неологізм stalking horse визначається як «any sham candidate put forward to conceal the candidacy of another or divide the opposition» (будь-який «липовий» кан- дидат, який висувається для того щоб відволікти увагу від іншої кандидатури чи розколоти опози- цію). Таке розгорнуте тлумачення не можна використовувати як переклад, тому, підкресливши його основні риси, цей неодогізм можна перекласти вигаданим кандидатом, фігурантом (у політичній грі) [12]. Таким чином, метод калькування під час перекладу демонструє існування двосторонніх міжмовних відповідностей у простих лексичних одиницях, які використовуються як «будівельний матеріал» для відображення внутрішньої форми запозиченого або перекладеного слова.

Фраза policy має особливе значення в мові політики soft money та hard money, що вступають в антонімічні відношення. Неологізм тверді гроші позначає гроші, отримані у вигляді пожертви від імені конкретного політичного діяча, на відміну від пожертвувань у фонд політичної партії в цілому – soft money. Зазначені словосполучення перекладаємо шляхом калькування:

There is, for example, a proposed ban on “soft money”, the kind that can go without into a political party’s coffers (as opposed to the regulated “hard money” for individual candidates [75]. Наприклад, існує заборона на «м'які гроші», без яких фінансові ресурси політичної партії можуть вижити (на відміну від регульованих «твердих грошей» для окремих кандидатів).

Перевагою калькувального методу є його стислість і простота. Хоча пошукові еквіваленти не позбавлені буквальності, їх стислість і потенційна

термінологія роблять їх привабливими для використання в журналах і публікаціях із соціальних наук.

Приблизний переклад визначається як «використання граматичної одиниці мови перекладу, яка в цьому контексті частково відповідає еквівалентній граматичній одиниці мови оригіналу» [4, с. 49]. При такому перекладі основне значення слова зберігається, однак слово в українській мові відрізняється від мови оригіналу своїм лексичним підґрунтям. Наприклад:

dark horse – давній кандидат на виборах;

nerd – неприємна, непривабліва людина,

shell – безпритульний,

whip – член партії, який стежить за іншими, щоб вони голосували відповідно до лінії партії;

wimp – слабка людина,

невдаха, buddy – друг, товариш,

woke – ознака усвідомлення соціальних проблем, або ще цим терміном позначають багато найжорстокіших політичних дискусій;

lame duck – службовець, термін дії якого минув або не може бути продовжений [75].

Хоча цей спосіб не повністю відповідає вимогам перекладу, оскільки втрачаються нюанси значення, конотативні відтінки слова і, як наслідок, прагматичний компонент, приблизний переклад все ж допустимий, якщо жоден із описаних вище способів для передача неологізмів може застосовуватися [2, с. 18].

Такий спосіб перекладу І. Козаченко вважає таким, що не повністю відповідає вимогам перекладу, але зазначає, що «при способі приблизного перекладу можна зберегти основне значення слова, але відрізняється лексичним фоном» [3, с. 17].

Переклад українською мовою англомовних політкоректних етнонімів не викликає труднощів, оскільки ці одиниці є засобами офіційного позначення

представників різних націй, народів, етнічних груп, які мають українські відповідники. Політкоректні етноніми англійської мови поповнюються подвійними етнонімами, які позначають етнічну чи національну приналежність і походження особи чи спільноти, наприклад:

British Indians make up only 2 per cent of the population, but 12 per cent of all British doctors [71]. Британські індіанці становлять лише 2 відсотки населення, але 12 відсотків усіх британських лікарів.

Найменування представників британської нації індіанського походження здійснено в наведеному фрагменті дискурсу подвійною етнонімною політкоректною фразою British Indians. Визначений термін вказує як на національну приналежність, так і на походження цієї групи британського населення, а його переклад здійснено за допомогою відповідних україномовних етнонімів британські індіанці.

Використання політкоректної етнономенклатури спостерігається і в іншому фрагменті дискурсу:

Afro-Americans make 40 % of all USA population [73]. Афроамериканці складають 40% всього населення США.

Переклад складного політкоректного етноніма афроамериканець – український відповідник афроамериканець. Слід зазначити, що синоніми цієї назви також є політкоректними словосполученнями African American, Black American, які в 70-80-ті роки XX століття замінили політично некоректні номінації представників афро- американського населення США negro, black. Політично коректною є також їх номінація person of colour.

Політично коректні терміни використовуються в ЗМІ та інших видах дискурсу для позначення корінних американців, наприклад:

The struggle over public lands began in the West, and Mr. Trump's decision was anxiously anticipated for several months. On Monday morning, hundreds of people gathered outside the Capitol, some in cowboy hats, to protest Mr. Trump's announcement [75].

На Заході почалася боротьба за державні землі, і рішення Трампа з нетерпінням чекали місяцями. Сотні людей, деякі в ковбойських капелюхах, зібралися біля столиці в понеділок вранці, щоб протестувати проти заяви Трампа.

Helaman Thor Hale and Andrea Hale, both Native Americans, brought their three sons to the rally. 'It's a historical trauma our people have been through over and over,' Mr. Hale said of Mr. Trump's move [75].

Геламан Тор Хейл і Андреа Гейл, обидва корінні американці, привели на мітинг своїх трьох синів. «Це історична травма, через яку наші люди проходять знову і знову», — сказав містер Хейл про крок Трампа.

Переклад політкоректної назви корінні американці в наведеному фрагменті дискурсу здійснено за допомогою її українського відповідника корінні американці. Зауважте, що інші політично коректні імена англійською мовою належать корінним жителям Америки США, є American Indians, indigenous Americans, indigeneous people. Подібні одиниці перекладаються відповідниками, які існують в українській мові (indigenous Americans – корінні американці, American Indians – американські індіанці, indigeneous people – корінне населення).

Зверніть увагу, що політкоректні назви не можуть містити у своєму складі етнонімів наприклад:

The NAIS announces an Annual People of Color Conference that will be held from 30th November to 2nd December 2017 at the Anaheim Convention Center in Anaheim, state California, United States Of America [75].

Національна асоціація незалежних шкіл оголошує щорічну конференцію для темношкірих, що буде проводитися з 30 листопада по 2 грудня 2017 року у виставковому центрі Анахайма в Анахаймі, штат Каліфорнія, Сполучені Штати Америки.

Словосполучення people of color із значенням «who belong to a race with dark skins» [20, с. 74], вживаний у наведеному фрагменті дискурсу на позначення представників афроамериканського населення США перекладено

українською мовою, надаючи значення чорного. Ця одиниця вживається як частина речення для позначення щорічної конференції кольорових людей. Переклад речення зроблено за допомогою слова permutation transformation (annual conference for black people). У наведеному фрагменті також використовується абревіатура NAIS, що стосується назви Національної асоціації незалежних шкіл (National Association of Independent Schools), переклад виконується з повним ім'ям, щоб україномовний реципієнт зрозумів його.

Англомовні політкоректні етноніми, що містять повторювані етноніми, перекладаються з використанням їхніх українських відповідників. Переклад таких одиниць можна здійснити за допомогою додавання та перестановних трансформацій слів. Політкоректні номінації із зазначеної групи не повинні містити етнонімів. Подібні одиниці перекладаються українською мовою шляхом уточнення їхнього значення, конкретизації та трансформації доповнення.

Боротьба за рівні права жінок і чоловіків, заклики уникати сексизму та інших дискримінаційних моделей гендерного маркування, а також протести проти андроцентризму англійської мови призвели до значних змін у використанні гендерних слів і фраз. Велика увага приділялася альтернативним, політкоректним, номінаційним одиницям для жінок і чоловіків, використання яких дозволило уникнути образливих для представників певної статі словоформ, лексем і словосполучень. Обов'язковою вимогою адекватного та комунікативно еквівалентного перекладу є врахування особливостей вживання політкоректних одиниць зазначеної лексико-семантичної групи. Завдання перекладача полягає, з одного боку, у відображенні прагматичного потенціалу оригінального тексту та комунікативних намірів його автора, з іншого боку, перекладач, як мовний посередник, має адаптувати текст до норми зрозумілим є використання мови перекладу, прагматична адаптація тексту таким чином, щоб він був придатним для українських реципієнтів. В українській мові немає

політкоректних одиниць для визначення статі осіб, тому переклад таких одиниць українською мовою викликає певні труднощі.

Адекватний переклад політкоректної лексики цієї лексико-семантичної групи враховує мовний контекст, а саме:

The article on why generation X doesn't have a spokesperson proves that you are hopelessly without a clue [71]. Стаття про те, чому Gen X не має прес-секретаря, доводить, що ви безнадійно безпорадні.

Цей вислів є фрагментом публіцистичного дискурсу, тому використання мовних знаків у ньому регламентується вимогами політкоректності. У наведеному фрагменті не вказано стать референта, який подає політкоректний спікер. Переклад здійснюється шляхом вибору українського кореспондента. На відміну від англійської spokesperson, український відповідник вказує на стать особи. Використання цієї одиниці в перекладі можна пояснити відсутністю в українській мові політкоректних одиниць для назв осіб чоловічої та жіночої статі.

Для з'ясування специфіки перекладу політичних одиниць певної лексико-семантичної групи звернемося до інших прикладів:

So did several police detectives doing 'investigative' work, says Boulder city spokesperson Leslie Abholm [75].

"Кілька поліцейських зробили це під час розслідування", - сказала Леслі Абхольм, речниця міста Боулдер.

Для дотримання вимог політкоректності автор статті вживає лексему speaker, яка не вказує на стать референта. Воно визначається власним іменником Leslie Abholm у ширшому контексті. Оскільки реалізація відповідного перекладу зазначеного фрагменту не потребує врахування вимог політкоректності перекладу лексеми spokesperson було використано український відповідник речник.

У наступному прикладі ми спостерігаємо використання лінгвістичної одиниці, яка вказує на жіночий рід референта:

But a company spokeswoman says its ads will be back on ensuing episodes [72].

Але представниця компанії говорить, що її оголошення будуть опубліковані в наступних випусках.

Застосування лексеми spokeswoman не суперечить вимогам політкоректності. Через це переклад цієї одиниці здійснено шляхом вибору її українського відповідника представниця.

Складні слова з компонентом '-woman' підкреслюють роль жінок у суспільстві і є політично коректними, наприклад:

'We welcome the opportunity to engage the democrats in discourse on one of the major issues of the day', said Missi Tessier, spokeswoman for House Minority leader Robert Michel [71].

«Ми схвалюємо перспективу залучення демократів в обговорення про одне з найголовніших питань сьогодення», – сказала Міссі Тезйєр, речниця голови партії меншин Роберта Мічела.

Як і в попередньому прикладі, переклад мовця мовної одиниці здійснюється за допомогою її українського відповідника, що дає змогу виділити стать особи, яка займає високу посаду (спікер для лідерів нацменшин) і займається політикою (ми вітаємо можливість залучити демократів до дискурсу на високому рівні).

Згідно з вимогами політкоректності, професії, заняття, посади слід позначати словами та словосполученнями, які не вказують на стать людини. Використання цих політкоректних номінацій зумовлене не лише необхідністю уникати використання так званих «сексистських моделей», а й тим, що сучасній жінці стає доступною різноманітність «чоловічих» професій і посад. Для з'ясування особливостей вживання політкоректних одиниць цієї лексико-семантичної групи, а також можливостей їх перекладу звернемося до аналізу прикладів:

Big companies have diversity directors nowadays [73].

НУБіП України

Великі компанії мають на сьогодні директорів з питань етноіаціонального та гендерного розмаїття штату.

У наведеному прикладі словосполучення diversity director є прикладом політично коректної назви посади у великих корпораціях Сполучених Штатів Америки. Надана фраза не включає стать і використовується для позначення осіб, чиї обов'язки включають забезпечення того, щоб персонал був різноманітним за расовою ознакою. Оскільки такої посади в Україні немає, то переклад наведеного політкоректного речення українською мовою здійснюється за допомогою трансформації додавання. Використання цієї трансформації дозволяє правильно передати україномовному адресату зміст політкоректного речення.

Як показує поточний матеріал, політкоректне позначення професій здійснюється не лише за допомогою лексичних одиниць із компонентами person. Використання інших засобів також дає можливість не вказувати стать спікерів, які займають певні посади або є працівниками певної сфери, наприклад:

Improved methods and prompt payment will encourage more physicians and other health-care providers to participate in the program [74].

Покращені методи та миттєва оплата сприятимуть заохоченню більшої кількості лікарів та інших працівників сфери охорони здоров'я брати участь у програмі.

Політично коректне словосполучення health-care providers має український відповідник у сфері охорони здоров'я, за допомогою якого здійснено переклад.

Тому переклад політкоректних номінативних одиниць, що позначають професії, заняття та посади, здійснюється за допомогою лексичних відповідників, а також шляхом лексико-семантичних трансформацій додавання, використовуючи складну трансформацію, що передбачає вилучення, видалення, переставляння та додавання. Вибір наведених способів і способів перекладу політкоректних одиниць є контекстним.

НУБіП України

НУБіП України

Висновки по 3 розділу

Дослідження показало, що найбільш характерними способами утворення неологізмів в англійській мові є словотвір, трансформація та зміна значення слова. Аналіз слів показав, що більшість нової лексики становлять іменники, оскільки розширення словникового запасу відбувається переважно за рахунок предметів і явищ, які наповнюють культурний простір. Вивчення нових слів дозволило виявити деякі тенденції, що характеризують особливості розширення мовно-культурного простору в період, що розглядається. При перекладі неологізмів перекладач вибирає відповідний варіант у кожному конкретному випадку, виходячи з відповідного контексту. Робота перекладача полягає в тому, щоб передати не тільки сказане, а й те, як це було сказано. Саме цей обов'язок перекладача призводить до необхідності проведення аналітичного етапу в процесі перекладу.

Труднощі перекладу політичних неологізмів англомовного газетного дискурсу пов'язані насамперед із з'ясуванням значення цих одиниць. Основними методами їх перекладу є транскодування, калькування, зіставлення, описовий переклад. Труднощі перекладу англомовних політкоректних одиниць пов'язані з відсутністю більшості їхніх україномовних відповідників. Тому їх переклад здійснюється шляхом калькування, опису та використання різноманітних лексико-семантичних трансформацій. Використання трансформацій для перекладу політичних неологізмів і політкоректної лексики англійської мови дозволяє адекватно передати значення цих одиниць засобами української мови, адаптуючи їх до українських норм і вимог. Політкоректні одиниці англійської мови вживаються також із перекладом на складні лексико-семантичні трансформації, що включають дві або більше простих трансформацій [6, с. 76]. Слід зазначити, що ці трансформації поширені не лише в перекладі політкоректної лексики, а й у перекладі суспільно-політичних неологізмів англійської мови. Використання таких трансформацій дає змогу адекватно

передати зміст зазначених одиниць та адаптувати їх до норм і вимог мови перекладу.

Публіцистичний стиль — невичерпне джерело метафоричних неологізмів. Політична метафора ніби формує політичний світогляд. Характерними рисами політичної метафори є її іронічність, образність, жвавість і оригінальність. Вдало підібрана політична метафора влучає в ціль, не залишає читача байдужим. Наприклад: *rainbow coalition - райдужна коаліція*, слово *rainbow* вказує на суб'єктів дії, що позначає рух на об'єднання всіх меншин американського суспільства. Саме через це у когні- тивній уяві реципієнта випливає сенс поняття *rainbow* у перекладі «*райдужний*». Тексти англомовної преси подають антропоцентризм у світлі метафоричних новоутворень, тут антропоцентризм базується на домінуючому, означуючому слові.

Англомовні політкоректні етноніми, що містять повторювані етноніми, перекладаються з використанням їхніх українських відповідників. Переклад таких одиниць можна здійснити за допомогою додавання та перестановних трансформацій слів. Політкоректні номінації із зазначеної групи не повинні містити етнонімів. Подібні одиниці перекладаються українською мовою шляхом уточнення їхнього значення, конкретизації та трансформації доповнення.

Переклад політкоректних номінативних одиниць, що позначають професії, заняття та посади, здійснюється за допомогою лексичних відповідників, а також шляхом лексико-семантичних трансформацій додавання, використовуючи складну трансформацію, що передбачає вилучення, переставлення та додавання. Вибір наведених способів і способів перекладу політкоректних одиниць є контекстним.

Жоден із проаналізованих способів перекладу не є універсальним і незалежним і не забезпечує абсолютно адекватного перекладу. При перекладі перекладач повинен враховувати, до якого роду слово воно належить (термін, назва, абревіатура) і в якому контексті вжито дане слово, щоб якомога

точніше відобразити і в той же час зберегти значення слова. неологізм має перекладати стилістичні та емоційні особливості та робити переклад максимально зрозумілим для україномовного реципієнта.

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України

Висновки

Уніфікованого визначення терміну «неологізм» сьогодні немає. Більшість лінгвістів розуміє під ним форму мовлення, що виникає в процесі індивідуального творчого акту шляхом свідомого порушення автором мовної норми. Зокрема, новостворені слова позначаються різними термінами, як-от Б. «лексична інновація», «індивідуально-авторська інновація», «авторський неологізм», «неолексема», «невимушене мисляння», «невимушене слово», «лексичне нововведення». У рамках нашого дослідження всі ці терміни використовувалися як синоніми для позначення нових, незафіксованих слів, які існують у межах того чи іншого лексикону.

Багато лінгвістів протягом багатьох років цікавляться теорією дискурсу, але досі не існує широко прийнятого, усталеного підходу до тлумачення та класифікації дискурсів. Кожен лінгвіст пропонує визначення терміну «дискурс», виходячи з одного з різних аспектів дослідження: дискурс як комунікативна взаємодія, як усталена система, як текст, як комунікативний процес тощо. Проте слід зазначити, що всі розглянуті підходи до визначення дискурсу не суперечать. Тому в нашій роботі ми розглядаємо дискурс як складний і багатогранний феномен; конкретна комунікативна подія, викликана взаємозалежністю між адресатом і адресантом і передбачена мовленнєвою поведінкою учасників комунікативного акту.Для розмежування того чи іншого дискурсу дослідники пропонують різні критерії та чинники: спосіб комунікації, комунікаційне середовище, канал комунікації, сфера діяльності людини тощо. Усі зазначені класифікації є взаємодоповнювальними та потребують уточнення та узагальнення.

У науковому обігу запропоновано багато тлумачень медіадискурсу. Проаналізувавши підходи науковців, у нашому дослідженні медіадискурс є соціально зумовленим мовним феноменом, метою якого є обмін інформацією суспільного значення. Медіадискурс складається з мовно-когнітивного, медіаорієнтованого та мотиваційного компонентів. Медіадискурс виконує

НУБіП України

НУБіП України

комунікативну, ціннісно-орієнтаційну, пізнавальну, конструктивну та гедоністичну функції. Основна ознака медіадискурсу – відкритість. На сьогодні відомо чимало класифікацій медіадискурсу, які відрізняються за критеріями та компонентами. Проте не можна сказати, що розглянуті класифікації повною мірою відповідають вимогам сучасного мовознавства.

Переклад не може стати точним аналогом оригіналу, тому головним завданням перекладача є створення тексту, максимально наближеного до оригіналу за структурним, смисловим та асоціативним навантаженням. Для перекладу будь-якого тексту (в тому числі художнього) необхідно використовувати перекладацькі трансформації: словникові відповідники або пошук еквівалента; вибір іншого респондента; транскодування (транскрипція, транслітерація, змішане транскодування, адаптивне транскодування); стеження; контекстуальна заміна (семантична диференціація, конкретизація, узагальнення значення, антонімічний переклад); смисловий розвиток; антонімічний переклад (заперечення, позитивізація, вилучення двох заперечних семантичних компонентів, наявних у реченні), описовий переклад.

Нові одиниці виражають окремі цілісні поняття, мають різний ступінь розкладання значення і за своєю лексико-семантичною організацією загалом стійкіші від вільних словосполучень загальнолітературної мови. Їх можна віднести до числа лексичних словосполучень, характерною особливістю яких є те, що місце одного з компонентів посідає не будь-яке слово відповідного розряду, а лише деякі, що утворюють певну семантичну групу. Кожен із способів перекладу неологізмів має свої особливості. Головною умовою подолання труднощів при перекладі неологізмів є детальний аналіз описуваного явища та його переклад словами, які вже усталені в мові перекладу. Проблема полягає в описі нових процесів або новітнього обладнання. Необхідно ретельно порівнювати всі випадки використання нових пристроїв, щоб із загального змісту отримати чітку картину описаних проблем. Труднощі, пов’язані з перекладом неологізмів українською мовою,

можна подолати за допомогою еквівалентного та трансформаційного перекладу, а також прямого перекладу слова з англійської на українську.

Політичний дискурс - це сукупність усіх мовленнєвих актів у відповідній інституційній атмосфері, реалізованих в усній та письмовій формі з урахуванням передісторії, очікувань автора та аудиторії, прихованих мотивів, схем дій тощо. У сучасній англійській мові - у мовному політичному дискурсі виділено такі групи неологізмів: назви людей за їхніми політичними поглядами, імена політиків тощо, структури, позначення політичних почуттів і переконань, позначення напрямів і типів політики, позначення політичних процесів, політична ознака через дію, дієслова, що позначають політичні дії та процеси, прислівникові неологізми з виразом «стиль політичної дії».

Найпоширенішою формою утворення досліджуваних неологізмів є основа і словоскладання двох слів або основ. Тому структура англійських неологізмів найчастіше складна, завдяки чому слово відображає не тільки те чи інше поняття, але й його характеристику за певною ознакою. Поширеним є і спосіб приєднання, а саме суфіксальний спосіб словотвору.

Ми досліджували статті американських ЗМІ на політичні теми, щоб виявити неологізми. Після цього було проведено їх аналіз із семантичної та граматичної точок зору. Лексико-семантичний та морфологічний аналіз сучасних англійських неологізмів у політичному дискурсі виявив, що за морфологічними класами серед досліджуваних одиниць можна виділити такі лексико-семантичні групи: назви політичних партій і структур, назви людей за їх політичними поглядами, назви політичних почуттів і переконань, назви політичних процесів, назви напрямків та типів політики, назви територій та країн, назви політичних явищ. Значна кількість новотворів іменників у лексиконі сучасного англомовного політичного дискурсу відображає загальну тенденцію до активного творіння іменників авторами у сфері казуальної номінації.

Частковомовне поширення сучасних англійських неологізмів у політичному дискурсі узгоджується із загальною тенденцією поширення

загальних одиниць через частковомовні класи: найчастіше зустрічаються іменникові та прикметникові інновації, хоча діють також дієслівні та прислівникові інновації.

Проведений аналіз дозволяє зазначити, що основною ознакою англійських неологізмів у політичному дискурсі може бути, насамперед, їх осмисленість, осмисленість, оціночність тощо (додаткове стилістичне значення до основного значення).

Отже, результати проведеного дослідження дають усі підстави стверджувати, що більшість неологізмів у політичному дискурсі належать до класу лексичних новоутворень (47,3%), породжених морфологічним способом (42,3%), зокрема суфіксацією стати. З точки зору словотворчого потенціалу переважають індивідуально написані новотвори (24%) з відносно низькою частотністю вживання (12%) і негативними конотаціями (10,3%). За обсягом політичні неологізми найчастіше використовуються для позначення суспільно значущих понять, а саме: політика (27,6%), влада (18,7%) та глобальні проблеми сучасності (25,5%).

Дослідження показало, що найхарактернішими способами утворення неологізмів в англійській мові є словотворення, трансформація та зміна значення слова. Аналіз слів показав, що більшість нової лексики становлять іменники, оскільки розширення словникового запасу відбувається переважно за рахунок предметів і явищ, які наповнюють культурний простір. Вивчення нових слів дозволило виявити деякі тенденції, що характеризують особливості розширення мовно-культурного простору в період, що розглядається. При перекладі неологізмів перекладач вибирає відповідний варіант у кожному конкретному випадку, виходячи з відповідного контексту. Робота перекладача полягає в тому, щоб передати не тільки сказане, а й те, як це було сказано. Саме цей обов'язок перекладача призводить до необхідності проведення аналітичного етапу в процесі перекладу.

Труднощі перекладу політичних неологізмів в англомовний газетний дискурс стосуються переважно з'ясування значення цих сутностей.

НУБіП України

Основними методами їх перекладу є транскодування, калькування, зіставлення, описовий переклад. Труднощі перекладу англомовних політкоректних сутностей пов'язані з відсутністю більшості їхніх україномовних відповідників. Тому їх переклад здійснюється шляхом калькування, опису та використання різноманітних лексико-семантичних трансформацій. Використання трансформацій для перекладу політичних неологізмів і політкоректної лексики англійської мови дозволяє адекватно передати значення цих одиниць засобами української мови, адаптуючи їх до українських норм і вимог. Політкоректні одиниці англійської мови вживаються також із перекладом на складні лексико-семантичні трансформації, що включають дві або більше простих трансформацій [6, с. 76]. Слід зазначити, що ці трансформації поширені не лише в перекладі політкоректної лексики, а й у перекладі суспільно-політичних неологізмів англійської мови. Використання таких трансформацій дає змогу адекватно передати зміст зазначених одиниць та адаптувати їх до норм і вимог мови перекладу.

Публіцистичний стиль — невичерпне джерело метафоричних неологізмів. Політична метафора ніби формує політичний світогляд. Характерними рисами політичної метафори є її іронічність, образність, жвавість і оригінальність. Вдало підібрана політична метафора влучає в ціль, не залишає читача байдужим. Наприклад: *rainbow coalition - райдужна коаліція*, слово *rainbow* вказує на суб'єктів дії, що позначає рух на об'єднання всіх меншин американського суспільства. Саме через це у когнітивній уяві реципієнта виникає сенс поняття *rainbow* у перекладі *«райдужний»*. Тексти англомовної преси подають антропоцентризм у світлі метафоричних новоутворень, тут антропоцентризм базується на домінуючому, означуючому слові.

Англомовні політкоректні етноніми, що містять повторювані етноніми, перекладаються з використанням їхніх українських відповідників. Переклад таких одиниць можна здійснити за допомогою додавання та перестановних

трансформацій слів. Політкоректні номінації із зазначеної групи не повинні містити етнонімів. Подібні одиниці перекладаються українською мовою шляхом уточнення їхнього значення, конкретизації та трансформації доповнення.

Переклад політкоректних номінативних одиниць, що позначають професії, заняття та посади, здійснюється за допомогою лексичних відповідників, а також шляхом лексико-семантичних трансформацій додавання, використовуючи складну трансформацію, що передбачає вилучення, переставлення та додавання. Вибір наведених способів і способів перекладу політкоректних одиниць є контекстним.

Жоден із проаналізованих способів перекладу не є універсальним і незалежним і не забезпечує абсолютно адекватного перекладу. При перекладі перекладач повинен враховувати, до якого роду слово воно належить (термін, назва, абревіатура) і в якому контексті вжито дане слово, щоб якомога точніше відобразити і в той же час зберегти значення слова. неологізм має стилістичні та емоційні особливості перекладу та робить переклад максимально зрозумілим для україномовного реципієнта. Аналіз та узагальнення теоретичних аспектів проблеми вивчення політичних неологізмів в англомовному медійному дискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі може бути використане для більш детального вивчення в майбутньому . Теоретична важливість дослідження полягає в тому, що воно робить певний внесок у теорію неології, зокрема містить нову інформацію про політичні неологізми англійської мови, узагальнення щодо проблем, які вирішує неологія.

Отримані практичні результати можуть бути використані педагогами, лінгвістами, студентами та в роботі для дослідження політичних неологізмів в англомовному медіадискурсі та стратегії їх відтворення в українському перекладі. Основні висновки та практичні рекомендації роботи можуть бути застосовані на практиці дослідження політичних неологізмів.

НУБіП України

Список використаних джерел

1. Адах Н.А. Авторські лексичні новотвори в поезії Василя Барки: семантика, функції, прагматика: автореф. дис… канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». Київ, 2009. 120 с.

2. Андрієнко Т. Когнітивні чинники, що визначають вибір стратегії перекладу. Філологічні трактати. 2012. Т.4. № 3. С. 513.

3. Бойченко Л.М. Оказіоналізми як елементи поетичної моделі світу. Сучасна картина світу: інтеграція наукового та позанаукового знання. Суми, 2002. С. 163-169.

4. Бутова І. С. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень / І. С. Бутова // Вісник Львівського університету. Серія іноземні мови. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2009. Вип. 16. С. 232–238.

5. Вокальчук Г. Авторський неологізм в українській поезії XX століття (лексикографічний аспект): монографія. Рівне: Науково-видавничий центр «Перспектива», 2004. 524 с.

6. Громова Н. Лінгво-стилістичні особливості газетних текстів англомовної преси як засоби впливу на читацьку аудиторію. Вісник львівського університету. Іноземні мови. 2016. №23. С. 231.

7. Громовенко В. В. Особливості словотворення неологізмів в англійському політичному дискурсі. Молодий вчений. 2016. №4. С. 358–361.

8. Демецька В.В. Адаптація як поняття перекладознавства й культурології. Вісник СумДУ. Філологічні науки. № 1. 2007. Т. 2. С. 96–102.

9. Дерега С. В. Особливості функціонування неологізмів в англомовній рекламі. Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Сер. : Філологічні науки (мовознавство). 2017. № 8. С. 71-75.

10. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен / Під заг.ред. Шевченко І. С.: Монографія. Харків: Константа. 2005. 356 с.

11. Дзюбіна О. І. Структура, семантика та прагматика сленгових неологізмів соціальних мереж twitter та facebook (на матеріалі англійської мови). : дис. ... канд. філ. наук : 10.02.04. Львів, 2016. 201 с.

12. Дискурс іноземномовної комунікації: кол. моногр. / наук. ред. проф. К. Куськo. Львів: Вид-во Львів. нац. ун-ту імені Івана Франка, 2001. 495 с.

13. Смчура Н. Р. Типологія неологізаційних процесів у лексиці сучасної чеської мови. Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. 2012. №19. С. 44–52.

14. Зацний Ю. А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу. Львів : ПАІС, 2007. 228 с.

15. Зацний Ю. А. Шляхи і способи збагачення сучасної розмовної лексики англійської мови. Нова філологія : збірник наукових праць. Запоріжжя : Запорізький держ. ун-т., 2009. С. 189–195.

16. Зацний Ю. А. 11 вересня 2001 року і поповнення словникового складу англійської мови. Вісник Сумського державного університету. Суми, 2002. № 4. С 75-79.

17. Інноваційні процеси в лексиконі та граматичному ладі сучасної української мови. Проект ДФФД: № 07.07/5/. Під кер. Карпіловської Є.А. Фундаментальні орієнтири науки. К.: Академперіодика, 2005. С. 98-127.

18. Карась А. Семіотична перспектива інтерпретації реальності як дійсності // Філософська думка. 2008. No5. С. 129.

19. Ковалейко К. Г. Продуктивні способи утворення нових слів у сучасній англійській мові. Актуальні проблеми сучасної медицини. 2013. № 4. С. 211–214.

20. Ковчак В. О. "Дискурс як чинник суспільного здійснення людини." Гілея: науковий вісник 97 (2015). С. 203-207.

21. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 423 с.

НУБіП України

22. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця. «Нова Книга», 2001. 448 с.

23. Коломієць І. Ї. Основні лінгвістичні поняття і категорії. Умань: ВПЦ «Візаві», 2015. 202 с.

24. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: навч. посіб. Київ: Юніверс, 2003. 280 с.

25. Карабан В. І., Карабан А.В. Узусні перекладацькі трансформації. Стиль і переклад. 2018. Вип. 1. С. 186-204.

26. Колесник А. О., Бєлікова О.Ф. Перекладацькі прийоми під час перекладу термінології наукових текстів. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2010. Вип. 1. С. 719-727.

27. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу. – Київ. «ІНКОС», 2002. 127 с.

28. Колоїз Ж.В. Основні підходи до визначення лінгвістичного статусу неологізму. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету: Філологічні студії. 2008. Випуск 1. С. 136

29. Кияк Т. Р. Теорія та практика перекладу (німецька мова) : підручник. Вінниця, 2006. 586 с. 22. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2 : М-Я. С. 116; 289.

30. Лобода В.А. Перекладацькі трансформації: дефіштивний характер та проблема класифікації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. № 43. 2019. С. 72-74

31. Лук'янець В. Дискурс // Філософський енциклопедичний словник / За ред. В. Ф. Шінкарука. К.: Абрис, 2002. С. 156.

32. Лук'янець В. Г. Філософія дискурсу / В. Г. Лук'янець // Вісник НАНУ. 2002. No 12. С. 22-28.

33. Максімов С. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: Навчальний посібник. Київ: Ленвіт, 2006. 157 с. 76

НУБіП України

34. Маслова Т. Б. Типологія наукового дискурсу в сучасній мовознавчій парадигм / Т. Б. Маслова // Англістика та американістика: (зб.наук.пр)/ ред.кол.: А. І. Анісімова (голов.ред), Т. М. Потніцева (заст.голов.ред.) та ін.. Д.: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2012. Вип. 10. С.143.

35. Медвідь О. М., Ізмайлова І.Г. Прагматичні інтерпретації текстів політичного дискурсу. Вісн. СумДУ. 2008. № 1. С. 66-71.

36. Нетреба М. М. Стилістичні особливості публіцистичних текстів. Інформаційне суспільство. 2015. №22. С. 6–10.

37. Новітня політична лексика (неологізми, оказіоналізми та інші новотвори) / за заг. ред. Н.М. Хоми. Львів: «Новий Світ – 2000», 2015. 492 с.

38. Омельченко Л. Ф. Телескопійні слова сучасної англійської мови та їх структурно-семантична характеристика. Збірник Львівського університету. Іноземна філологія. 2003. Вип. 15. С. 149.

39. Остафійчук О. Д. Неологізми англійської мови в сучасному сусільстві. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Філологія. Соціальні комунікації. 2020. №3. С. 157–160.

40. Павлюк Н. В., Мілова О. Є. Перекладацька практика: методичні рекомендації. Київ : КУБГ. 2017. 42 с.

41. Погоріла А.І. Особливості функціонування неологізмів у молодіжному мовленні. Молодий вчений. 2017. №4. С. 208-211.

42. Поліщук А.В. Комплексні перекладацькі заміни в англо-українському перекладі наукових текстів. 2015. С. 139-147.

43. Полюжин М.М., Максимчук Н.М., Омельченко Л.Ф. Теорія і практика перекладу з англійської мови на українську : навчальний посібник. К. : УМК ВО, 1991. 96 с.

44. Пустовіт Л.О. Оказіоналізм. Українська мова: енциклопедія. Вид. 2-е Київ: Вид.-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. С. 433.

НУБіП України

45. Раду А.І. Типологія та лінгвістичні особливості функціонування ділової реклами (на матеріалі англомовної рекламної продукції) : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 – герм. мови / А. І. Раду. Запоріжжя, 2004. 247 с.

46. Романюк С. К. Типологічні особливості рекламного дискурсу/ С. К. Романюк // Вісник Житомирського державного університету. Серія: Філологічні науки. 2010. No 54. С. 228-231.

47. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми / О. О. Селіванова. Полтава: Довкілля-К, 2008. 550 с.

48. Сербенська О.А., Волощак М.Й. Актуальне інтерв'ю з мовознавцем: 140 запитань і відповідей. Київ: Просвіта, 2001. 108 с.

49. Стишов О.А. Лексичні інновації з погляду нормативності. Київ: Наук. Думка, 1999. 270 с.

50. Українська мова: Енциклопедія / Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України. 3-е видання. Київ: Українська енциклопедія, 2007. 852 с.

51. Федоренко О. Політичні неологізми-запозичення в англомовних засобах масової інформації. Південний архів. Філологічні науки. 2018. Вип. 73. С. 139-143.

52. Фіголь Н. М., Кібальник Р. В. Функціонування неологізмів у сучасному медіа-тексті. Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. 2011. № 23. С. 31-40.

53. Чернявська І.В. Особливості неологізації англійськомовного медійного політичного дискурсу. Молодий вчений. 2020. №11 (87) С. 505-507.

54. Шутова М. О. Неологізми в сучасній англійській мові. Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія. 2010. № 21. С. 79-85.

55. Янков А. В. Семантичні неологізми суспільно-політичного змісту в англійській мові. Актуальні проблеми іноземної філології : лінгвістика та літературознавство. Київ : КНЛУ, 2008. № 2. С. 144.

НУБіП України

56. ‘Brexit’ Imperils London’s Claim as Banker to the Planet. URL: https://www.nytimes.com/brexit-uk-london-banking.html (дата звернення: 02.11.2022).

57. Baker M. Routledge Encyclopedia of Translation Studies. London & New York: Routledge. 2005. 265 p.

58. Bassnett S. Translation Studies. London & New York: Routledge, 2002. 211 p.

59. Catford J. C. A Linguistic Theory of Translation: An Essay in Applied Linguistics. Oxford: Oxford University Press, 2005. 103 p.

60. Globalization, Political Violence and Translation. Eds. E.Bielsa, C.W.Hughes. London, Palgrave Macmillan Publ., 2009. 271 p.

61. Godard B. Theorizing Feminist Discourse/Translation. Translation, History and Culture / Eds. S.Bassnett, A.Lefevere. London, Pinter Publ., 1990, Pp. 87–106.

62. Guilbert L. La creativité lexicale. Paris, Librairie Larousse Publ., 1975. P. 54-72.

63. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. 1st ed. 2001. London, New York, Routledge Publ., 2013. 236 p.

64. Nida T., Taber Ch.R. The Theory and Practice of Translation. The Netherlands: Leiden: Brill, 2002. 218 p.

65. Orlando L. Taylor. Cross-Cultural Communication: An Essential Dimention of Effective Education. Revised and reprinted, 2010. 208 p.

66. Paz O. Translation, Literature and Letters. Theories of Translation: An Anthology of essays from Dryden to Derrida / Eds. R. Schulte, J.Biguenet, trans. I.del Corral. Chicago, Univ. of Chicago Press, 1992, Pp. 152–162.

67. Political Discourse, Media and Translation / Eds. C. Schaeffner, S.Bassnett. Newcastle-upon-Tyne, Cambridge Scholars Publ., 2010. 254 p.

68. Posteolonial Translation. Theory and Practice. Eds. S.Bassnett, H.Trivedi. London, New York, Routledge Publ., 1999. 201 p.

НУБіП України

69. Reiss K. Text Types, Translation Types and Translation Assessment. In: Chesterman, Andrew (ed.) Readings in Translation Theory. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab., 1989. 130 p.

70. Rey A. Essays on terminology; translated and edited by Juan C. Sager Amsterdam: John Benjamins, 2005. 480 p.

71. Sun Journal. URL: https://www.sunjournal.com/2006/07/08/mousepotato-needing-bling/ (дата звернення: 05.12.2022).

72. Spitzmüller J. Das Eigene, das Fremde und das Unbehagen an der Sprechkultur. Überlegungen zur Dynamik sprachideologischer Diskurse. / J. Spitzmüller // Aptum. Zeitschrift für Sprachkritik und Sprachkultur 1(3). 2005

73. Stubbs M. Discourse analysis: the sociolinguistic analysis of natural language. Chicago: University of Chicago Press, 1983. P. 272

74. Toury G. Descriptive Translation Studies and Beyond. Amsterdam, Philadelphia, John Benjamins Publ., 2005. 319 p.

75. The New York Times. URL: https://www.nytimes.com/2004/03/28/arts/operation-iraqi-infoganda.html (дата звернення: 11.04.2023).

76. Trudeau's walk on the bright side of Canada. URL: http://www.newyorker.com/daily-comment/trudeaus-walk-on-the-bright-side-ofcanada (дата звернення: 11.11.2022).

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України